

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20

za pol leta 120

za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60

v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“**Cene inseratov:**

Enostolpna petlinna vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenišli
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštnina plačana v polovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; neuradna pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 32.011, Praga in Dunaj 24.797.

Za delavsko stanovsko kulturo.

Na socialnih dnevih slovenskega kršćanskega delavstva v Mariboru dne 7. in 8. septembra je imel načelnik SLS, dr. Anton Korošec, sledeči prekrasni otvoritveni govor:

Delavski stan gre velikemu času nasproti. V delavskem stanu pa mi vidimo ono gibalno silo, ki bo razvila dosedanje tvorbe in ustvarila nove. Zato mora vsak, kdor gleda v bodočnost, dati temu stanu, kar mu je treba, da bo imel enakovreden med enakovrednimi svoj sedež v prvih vrstah, dati mu je treba stanovske kulture. Mi govorimo o delavskem razredu in delavskem stanu. Kaj je razred? Skupina ljudi, ki ima približno iste cilje, tehnično ista sredstva, in ki se bori proti drugemu razredu. Pri tem ne mislimo več na živo organsko zvezo, ampak nam je pred očmi le skupina ljudi z istimi sredstvi. To, da se borimo proti drugim razredom, je socialno-političen pojav, to, da poudarjamo stan, pa je nacionalno-organičen pojav, to je skupina ljudi, ki spadajo skupaj, imajo isto usodo, isti poklic, ista razmerja. To je živo telo — živ organizem, da kar zaboli enega, zaboli vse — tedaj pravo živo telo.

Delavski stan je najmlajši, je v početkih, v početkih je tudi njegova kultura. Moja naloga pa je govoriti o delavski stanovski kulturi. Kaj je kultura?

Kadar kmet obdeluje zemljo, trebi gozd, koplje gorice, pravimo, da zemljo kultivira in uspeh tega je obdelana zemlja, je kmetijska kultura, je torej obdelovanje nečesa, neke materije. Mi pa imamo v mislih, ko govorimo o kulturi, še obdelovanje duše, obdelovanje srca, ne gole materije in sad tega obdelovanja je tudi kultura. Njen predmet pa je osebnost človeka, razmerje do bližnjega, razmerje do Stvarnika!

Kaj je delavska stanovska kultura?

To, ako moremo določiti, koliko kulture je dobil delavec v šoli, v družini, kako se mu je srce izmikalo, kako razume razmerje do drugega, kaka je njegova moč, kaka so njegovi odnošaji do Stvarnika.

Danes govorimo o civilizaciji in kulturi. Civilizacija je nekaj zunanjega, ona gre le na zunanjo obliko v obnašanju z drugimi, je nekaj priučenega, umetnega: lepa obleka, lep pozdrav, lepo znati jesti, pripovedovati. Kultura tega pa je v srcu in razumu. Človek ima od Stvarnika nagon, da stremi za srečo, vse je borba za srečo, od mladega do starega, moškega in žene. In kultura je sredstvo k sreči. Ona nas oplemeniti, uredi razmerje do družbe, do Boga, ustvari srečo ali nesrečo. Kje sreča najbolj uspeva? V družini! To je celica, na kateri gradi vsak stan svojo srečo. Če so torej celice srečne, poštene, imajo plemenito kulturo, se lahko sklepa na pošten, plemenit stan. Delavci, oblikujte torej svoje družine, stanice sedanje in bodoče sreče! Družina je nekaj tajnega, velikega, v njej ljubezen raste, ne umira, daje blaženost, daje srečo, je solnce, je kraljestvo, kjer je oče kralj, mati solnce, otroci angeli, ki te žarke prenašajo — vse je z ljubeznijo ožarjeno, vsak njen član se zateka v to luko, v to pristanišče. In delavec mora na tako družino posebno gledati.

Današnje njegovo delo je razčlenjeno v procese, akte, podeljeno v atome, delavec je le en faktor zraven, gibalo stroja, stroj med stroji. Zato mu delo ubija duha, polet, notranje srčno življenje, in izvršuje le predpis. Zato nihče bolj ne potrebuje ljubezni, solnce v družini, da se iz teme, iz mračne povrne tja, kjer občuti solnce in toploto. Zato se delavec mora družine veseliti, ko ga člani te ob povratku iz dela napravijo zopet za človeka. Zato je lepa družina predpogoj za delavsko kulturo.

Družino imeti je prirodna lastnost, ki se, kakor jo gojimo, razvija ali na desno ali na levo, ali v pekel ali v nebesa v družini. Ta prirodna lastnost se kaže že pri otroku: smehljaj na obrazu je davek, ki ga daje družini. V njej se mu razvije srce in um, zato je bodočnost stanu že v njih. Stan, ki nanje ne gleda, zanemari glavni pogoj razvoja za bodočnost. Družina pa ni stvar preračunavanja, ampak stvar srca in blagega razuma. In to kulturo dejata oče in mati otrokom naprej. Mati kaže otroku cilje življenja, mu odpira oko v svet, oče je učitelj in v tej harmoniji je

ni lepše šole od družine. Oče pripravlja otroke na svoj stan, otrok začne razumovati razmere, čuje od očeta o dobrih in slabih časih in še preden pozna vse tajnosti abecede, brska po družinskih slikah. Vse čustveno življenje se poraja v družini: oče in mati razkrivata veličastvo božje narave, kažeta prve temelje moralnosti v razlikovanju dobrega in slabega. Vse to ne za denar, ampak iz ljubezni za ljubezen. Delavci! Vse to življenje, vse to pojavljanje v družini je kultura in to neprestano ponavljanje Vam bodi v novem gibanju prva briga, Ustvarjajte osebnost! Ubijte samostojnost, osebnost, vzgojili ste si roba, sužnja. Družina pa je najboljša podpora za osebnost, enako za avtoriteto!

Kaj je danes avtoriteta? Komandiranje z močjo! Zato poslušamo, pa ne spoštujemo, ker v teh dejanjih ni srca. Avtoriteta pa bo stala še vedno v dobrih krščanskih družinah. Narod se mora prepričati, da delajo funkcijonarji z isto ljubeznijo kot oče in mati v družini!

Svoboda — kje je? Je to svoboda, če pravi komisar: Ne delaj! Če se celo še pišati ne sme, če si cel narod ni na jasnem, kaj se bo temu ali onemu močetu poljubilo označiti kot protidržavno, kot proti državnemu in narodnemu edinstvu?

Se pa živi svoboda v naših družinah! Otroci zblebata kar ve in zna — vse brez cenzure, in mi vemo, da četudi nastopi očetova cenzura, nastopi le radi ljubezni in s ciljem do boljšega. V družini naj se državna oblast nauči svobode, da bo pustila normalni razvoj. Kajti kjer ni normalnega razvoja, kjer govore izredna sredstva, se vzgajajo nižji instinkti, da udarijo prej ali slej tem besnejše na dan.

Delavsko družino spoštujemo! Pojdimo mimo te družine s spoštovanjem, kajti one so velike stvariteljice sreče, zato čuvajte, delavci, tudi vi nad njo!

Delavec pa živi tudi v stanu, zato je govoriti tudi o tej kulturi. Zato je gojiti zavest, stanovsko čast. Delavec se mora zavediti, da je enakovreden z drugimi stanovi, da je njegova produkcija velika socialna funkcija, da daje on družbi neizmerno dobrin, da ni rob, ne suženj, ampak odlični socialni činitelj.

Zato ima visok socialni položaj! Zato vzgajajte močno stanovsko zavest in ponos! Delavec bodi tudi zvest svojemu stanu. Če se kmečko dekletje po mestno našemi, pravimo, da je to smešno. Ni pa samo smešno, ampak tudi škodljivo. Delavec ima enako svoj razvoj, svoje doživljanje, svoje gibalne sile, druge razmere, naloge in potrebe. Vsem tem posebnostim pa ostanite zvesti.

Spoštujte tudi svojo tradicijo — ustno izročilo. Če je kaka družina imela slavnega prednika, gre njegova slava od ust do ust vseh potomcev. Delavski stan ima svoje ustno izročilo, svoje boje in uspehe, odlične delavce v občini, narodu in državi. Slovensko delavstvo bo gotovo kot ustno izročilo ohranilo imena Kreka in Gostinčarja. (Slava jima!) Prvi duh — velikan — drugi pridlen, peščen, kjerkoli je bil, je bil delavskemu stanu v čast. Delavstvo ima svojo tradicijo v svetnikih — sv. Jožefu, sv. Barbari, svojih cerkvah, praporih, obletnicah in prireditvah, v vsem tem je njegovo torišče. V vsem tem se veseli z veselimi, sočustvuje z jokajočimi, v vsem tem se pokaže kot stan, v vsem tem je živo telo. Če stan nima teh torišč, se živa vez ohladi, pada odporna sila.

Ustvarjajte si stanovsko-delavsko kulturo! V družini se ves egoizem ubije, obče je vse, prevzame Vas duh občestva. Iz družine izstopiti je nemogoče!

Moreš izstopiti iz čitalnice, zadrage, v družini ostaneš. Nanjo te vežejo spomini, dolžnosti in pravice. Izstop iz enega stanu je enako težek. Tudi stan je občestvo. Vi ste zvezani s skupno usodo, doživljanjem, boji in uspehi, vse te niti Vas vežejo med seboj. Občestvo je najvišja stopnja socialne kulture. Ako vse to upoštevate, ste začeli s stanovsko-delavsko kulturo. Jaz Vas prosim: Gojite jo dalje in skrbno! Stojite na močnem pohodu v bodočnost, zato se pripravite, da boste močno nastopili! (Burno, frenetično pritrdjevanje!)

NOV NADSKOF.

Budimpešta, 9. sept. Papež Pij XI. je pečurškega škofa imenoval za nadškofa v mestu Kaloča.

Po kraljevem povratku.

Belgrad, 9. sept. (Izv.) Po povratku kralja v prestolico se je začelo politično življenje živahnije razvijati. Avdijence so se nadaljevale. Sprejet je bil v avdijenci minister za pošto dr. Superina in poročal o vprašanjih iz svojega resora. Fin. minister dr. Stojadinović je pri avdijenci poročal o vprašanjih iz svojega resora in o potu po Črni gori ter o pripravah za obisk kralja pri slovesnostih na Lovčenu in v Cetinju. Načelnik glavnega generalnega štaba Petar Pešić je v avdijenci obvestil kralja kot vrhovnega poveljnika podrobno o vseh vprašanjih, ki se nanašajo na vojsko.

Popoldne je bil v avdijenci notranji minister Boža Maksimović. Kralj se je z njim zelo dolgo razgovarjal.

Radikali gospodarji položaja.

Belgrad, 9. sept. (Izv.) Minister za pravosodje Marko Gjuričić, Boža Maksimović, Nikola Uzunović in minister za ljudsko zdravstvo so imeli danes sejo, na kateri so razpravljali o tekočih vladnih poslih in o pripravah za narodno skupščino. Zdi se, da se je tudi govorilo o zadržanju napram zahtevam radičevcev. Radikali ne kažejo niti najmanjše pripravljenosti, da bi radičevcem v čemerkoli popustili, pa najsibo tudi to v najmanjših vprašanjih, ki se tičejo okrajnih glavarjev.

Sestanek med Pašičem in Radičem.

Zagreb, 9. sept. (Izv.) »Juturni list« poroča iz Zeneve: »V torek ob 3. uri popoldne se je odpeljal Stj. Radič v Evians-les-Bains. Ob 4. uri je prišel v hotel »Royal«, kjer sta ga pričakovala šef Pašičevega kabineta in policijski ravnatelj, ki so Radiča in njegovo spremstvo peljali v dvorano, kamor je prišel Pašić s svojo soprogo. Pašić se je prijazno smehljaj. Dr. Laza Marković je predstavil Radiča. Radič je Pašiču stisnil roko in izrekel svoje zadovoljstvo, da ga vidi čilega in zdravega. Pašić je pozdravil vso družbo. Nato so gospe s Pašičevo hčerko Doro odšle, Pašić in Radič pa sta se začela posvetovati. Pogovarjala sta se v prijaznem tonu nad poldruge uro. Obema se je poznalo na licu, da sta zadovoljna. Dr. Laza Marković jih je hotel fotografirati, toda g. Pašić je rekel: »To je reklama!« in se obrnil, da ne bi mogli fotografirati njegovega lica. Pašić je bil izredno dobro razpoložen, na vprašanja časnika je pa, kakšen je rezultat pogovora, je rekel le: »Vse je dobro.«

Pašić si je dal predstaviti nato vse časnike, posebno prijazno je sprejel Hrvate. Nato je Pašić odšel v svoje sobe, Radič pa je časnika izjavil:

»G. Pašić mi je pripovedoval zgodovino radikalne stranke, ki je še nikdar nisem slišal. Opisoval mi je upor v Zaječarju, v katerem so bili 104 ljudje obsejani na smrt, v ječo pa jih je romalo 1800. Nato je Pašić pripovedoval, kako je prišlo do kraljevine Srbije in razkladal ves razvoj novejšje politike. Jaz sem rekel, da je sporazum delo državnika Pašiča in držanja SHS. »Avstrija nam je zaslužila duhove, Turki pa telo« — tako je dejal g. Pašić Radiču.

Pašić še ne pride.

Belgrad, 9. sept. (Izv.) Končno je ugotovljeno, da se ministrski predsednik Nikola Pašić po nasvetu zdravnikov ne bo udeležil svečanosti v Crnogori. Iz Evians les Bains bo odšel Nizzo, kjer bo ostal do oktobra.

Naša delegacija za washingtonsko konferenco.

Belgrad, 9. sept. (Izv.) Delegacija za washingtonsko konferenco je imela danes sejo, na kateri so pregledali dosedanje delo. Ugotovili so, da so dokončane vse priprave za odhod. Delegacija odpotuje 12. t. m. Predsednik delegacije Vel. Janković je obiskal danes ministra dvora Dragomirja Jankovića, fin. ministra dr. Stojadinovića in prometnega ministra Radojevića.

Belgrad, 9. sept. (Izv.) Predsednik naše delegacije za washingtonsko konferenco Jan-

Drž. podtajnik v ministru za agrarno reformo Andrić, ki se ni prisegel, je dopoldne ob 11. uri položil prisego v roke zastopnika predsednika vlade Marka Gjuričića. Minister dvora Dragomir Janković je ob pol 12 obiskal zastopnika ministrskega predsednika Marka Gjuričića. (Dragomir Janković je bil do pred kratkim naš poslanik v Madridu.)

V političnih krogih se komentira včerajšnji sestanek Pašiča z Radičem v Evians les Bains. O poteku razgovora med obema nimajo radikali podrobnih poročil, pač pa izražajo zadovoljstvo, da Radič to pot ni govoril časnika, kakor je njegova navada. Pravijo, da je to velike važnosti posebno za čas konferenc v Zenevi.

ković je časnika dal izjavo, v kateri obveščava javnost o delu naše delegacije in o delu medparlamentarne zveze. Na koncu je izjavil, da se bo naša delegacija v medparlamentarni zvezi trudila vzbuditi zanimanja za naša politična, finančna, gospodarska in kulturna vprašanja. V istem času bo obiskal tudi naše izselence v Ameriki, katerih je tam pol milijona. Slovencev samih je 130.000.

NOVI PRORAČUN.

Belgrad, 9. sept. (Izv.) V fin. ministru so začeli pretresati načrt novega proračuna posameznih ministrstev za bodoče proračunsko leto.

JUGOSLOVANSKI DOLG AMERIKI.

Pariz, 9. septembra. (Izv.) Iz Newyorka poročajo, da se bodo takoj po končanih pogajanjih med Ameriko in Češko začela pogajanja med Ameriko in Rumunijo ter Jugoslavijo glede ureditve vojnih dolgov. Jugoslavija je dolžna Ameriki 64 milijonov dolarjev, Rumunija pa 54 milijonov. Rumunska in jugoslovanska delegacija bosta potovali skupno v Ameriko.

KRVAV SPOPAD MED RADICEVCIM IN PRIBICEVICEVCI.

Zagreb, 9. sept. (Izv.) V mestu Gračac v Liki se je vršil včerajšod delegatov SDS. Govoril je Svelozar Pribičević. V svojem govoru je ostro napadal vladu in sedanji sporazum RR. Po shodu so pribičevićevci napadli radičevce. V hudem spopadu so oboji rabili razne vrste orožja, revolverje, sekire, nože in podobno. Hiša, v katero so zanesli smrtno ranjenega radičevca, je bila popolnoma porušena. Ranjenih je veliko število tako radičevcev, kakor pribičevićevcev. Tudi mrtvih je nekaj na obeh straneh. Orožnikom se je le s veliko težavo posrečilo napraviti red in mir. Potniki, ki so danes prispeli v Zagreb, trdijo, da je bil spopad zelo oster in da je bilo veliko število mrtvih, težko in lahko ranjenih.

ZBOROVANJE HISNIH POSESTNIKOV V ZAGREBU.

Zagreb, 9. sept. (Izv.) V torek dopoldne so zborovali v dvorani bivšega hrvatskega sabora zastopniki hišnih posestnikov. Zborovanje je vodil podpredsednik g. Frelj. Zbor ni bil posebno številno obiskan. Sprejeli so resolucijo, ki izreka svoje nezadovoljstvo s sedanjim stanovskim zakonom. Dr. Marinković je govoril o organizaciji hipotekarnega kredita.

Zasedanje Društva narodov.

Zeneva, 9. sept. (Izv.) Zborovanje Društva narodov je otvoril francoski ministrski predsednik Painlevé z velikim govorom, v katerem je naglašal pomen Društva narodov, njegovo delovanje za gospodarsko obnovo raznih evropskih držav, končno pa vprašanje varnosti, mednarodnega razsodišča in razorožitve.

Statute Društva narodov so izpremenili toliko, da bi Društvo moglo še uspešneje vršiti svoje naloge kot doslej. Važna je kodifikacija mednarodnega javnega in privatnega prava, ki jo izdeluje Društvo narodov. Pod okriljem Društva narodov se je v Parizu ustanovila centrala za zbližanje intelektualcev, da se tudi na tem polju omili težke vojne posledice.

V gospodarskem oziru stoji na prvem mestu sanacija Avstrije, ki je toliko napredo-

vala, da bo kmalu mogoče v Avstriji ukiniti finančno kontrolo.

Društvo narodov je posredovalo skoraj v vseh mednarodnih političnih sporih. Painlevé omenja posredovanje v mosulskem vprašanju in številna posredovanja v sporih Poljske z Gdanskom.

Najvažnejša pa so vprašanja varnosti, razsodišč in razorožitve. Rešitev teh vprašanj je znatno napredovala, zlasti vsled pogajanj z Nemčijo o varnostni pogodbi. Francija bo storila vse, da ideja Društva narodov čim globlje prodre v vse plasti vseh narodov.

Painlevé je svoj govor sestavil sporazumno s Chamberlainom. V zbornici je svoj govor bral počasi in razložno, posebno poudarjajoč najvažnejše odstavke. Njegov govor so poslušalci — bilo jih je nad 2000 — burno odobraval.

Zeneva, 9. sept. Finančni odbor Zveze narodov in avstrijska delegacija sta se v vseh vprašanih sporazumela.

Zeneva, 9. sept. Chamberlain, Briand, Vandervelde in Scialoja so imeli danes sejo, na kateri so se posvetovali o sestanku s Stresemannom. Po seji je Vandervelde zapustil Zenevo.

Zeneva, 9. sept. Na dopoldanski seji je svet Društva narodov razpravljal o delu DN v preteklem letu. Za poročilo je vladalo veliko zanimanje. Danski delegat je v svojem govoru poudaril, da je Društvo Narodov začelo z resničnim delom in da zasledujejo ljudske mase delo DN z rastočim zanimanjem.

Zeneva, 9. sept. Svet Društva narodov je imel danes popoldne pod predsedstvom francoskega zunanjega ministra Brianda javno sejo. Briand je poročal o delu mednarodnega odbora za skupno intelektualno delo. Želel je, da bi odbor svoje delo srečno nadaljeval.

Zeneva, 9. sept. Popoldanske seje finančnega odbora DN in nemške delegacije sta se udeležila dr. Ramek in finančni minister dr. Ahrer.

Zeneva, 9. sept. (Izv.) Na prvo sejo Društva narodov se je pripeljal Stjepan Radić s svojo soprogo. Z njim vred so se pripeljali še dr. Krnjević, Avramović in poročevalec zagrebškega »Jutarnjega lista« dr. Ciblar.

Naša delegacija ima svoje mesto skoro v sredini. Še pred sejo je prišel k Radiću dr. Beneš, s katerim se je Radić dolgo pogovarjal. Dr. Beneš je Radiću predstavil celo češko delegacijo.

Na plesu, ki so ga priredili zastopniki južne Amerike na čast delegatom, je bil Radić predstavljen tudi francoskemu ministrskemu predsedniku Painlevéju, s katerim se je dalje časa pogovarjal. Močno so opazili tudi dolg Radićev razgovor z bolgarskim ministrom znanjih zadev Kalfovom.

Zeneva, 9. sept. (Izv.) Naša delegacija v Zenevi je sledeče razdeljena:

- Pravna sekcija: dr. Laza Marković in dr. Stražnički.
- Gospodarska sekcija: Avramović in Stj. Radić.
- Razorožitvena sekcija: dr. Ninčić in dr. Marković.
- Finančna sekcija: dr. Jovanović.
- Socialna sekcija: dr. Krnjević, Stj. Radić in Avramović.
- Politična sekcija: dr. Jovanović, dr. Stražnički.

Zeneva, 9. sept. (Izv.) Konferenca zastopnikov Male antante pri Društvu narodov se ni mogla vršiti v soboto zaradi lahke obolevnosti dr. Ninčića. Konferenca se vrši v dveh ali treh dneh.

Zeneva, 9. sept. (Izv.) V soboto so zborovali zastopniki baltičkih držav. Zborovanja so se udeležili poljski zunanji minister Skrzynski, litvanski zunanji minister Enckell in estonski zunanji minister Puszt. Baltičke države bodo nastopale enotno.

Zeneva, 9. sept. (Izv.) Glede vprašanja o finančni kontroli nad Avstrijo so se baje spo-

razumeli, da preneha finančna kontrola Društva narodov nad Avstrijo 30. junija l. 1926.

Zeneva, 9. sept. (Izv.) Zastopniki časopisa Male antante v Zenevi so se zedinili za skupen nastop. Za predsednika je bil izvoljen glavni urednik »Pravde« g. Manojlo Sokić, za njegovega namestnika pa Rumun Mavrodi in Čeh Milec.

Angleški odgovor kitajski vladi

London, 9. sept. (Izv.) Kitajska vlada v Pekingju je 24. junija poslala evropskim vladam noto, v kateri zahteva odpravo raznih privilegijev, ki so jih doslej uživali tuji v Kini.

Na to kitajsko noto je angleška vlada odgovorila v imenu vseh evropskih na Kitajskem interesiranih držav, da je pripravljena razne pogodbe revidirati, preostroke določbe omiliti in se celo odreči lastnim sodiščem, če more kitajska vlada jamčiti, da bodo kitajska sodišča sodila nepristransko in če bo kitajska uprava odgovarjala modernim načelom.

Nemiri na Kitajskem.

Sanghaj, 9. sept. (Izv.) Nacionalistični dijaki so sklicali velik shod v spomin meseca maja padlim žrtvam. Po zborovanju je prišlo do burnih demonstracij proti tujcem. Tisočglava množica je vdrla v tujski okraj mesta, kjer ji je hotela tujska policija zabraniti dostop. Ljudje pa so na policijo navalili z vso silo in v boju je bil neki policijski častnik težko ranjen. Na kitajski strani so bili trije ranjeni.

Boji v Maroku.

Pariz, 9. sept. (Izv.) Abd-el-Krim napada francosko in špansko fronto na različnih točkah. Napadi na špansko fronto so hujši. Francoske čete so se izkrcale pri Sidi-Driss-u, Abd-el-Krim pa jih je takoj napadel in jim prizadel težke izgube. Abd-el-Krim ima v ofenzivi inicijativo, tako da Francozi in Španci ne vedo prav, kje bo Abd-el-Krim zastavil svoje glavne sile.

Pariz, 9. sept. (Izv.) »Echo de Paris« poroča, da so pripeljali v Maroko velike množine vojnega materiala, iz česar bi se dalo sklepati, da se bo vojna nadaljevala tudi še po zimi.

London, 9. sept. (Izv.) »Times« poroča, da je Abd-el-Krim izdal dnevno povelje, v katerem trdi, da je pri Wad-lau preprečil izkrcanje španskih čet in potopil 14 španskih ladij.

Angleško delavstvo pred odločitvijo.

London, 9. sept. (Izv.) V Scarborough-u se je pričelo zborovanje angleških delavskih strokovnih organizacij, združenih v »Trade-union«. Zboruje 730 delavskih zastopnikov, ki zastopajo 4,350.000 strokovno organiziranih delavcev.

Angleško časopisje o kongresu obširno razpravlja, ker stoji angleško delavstvo pred važno odločitvijo, ali bo zmagalo radikalno levičarsko krilo ali pa zmernejši elementi v politični delavski stranki (labour-party). Komunistični program, ki so ga zborovanje predložili komunisti, je večina sicer odklonila, vendar utegne radikalna struja znatno pridobiti.

Dvestoletnica ruske akademije znanosti.

Leningrad, 9. sept. (Izv.) Svečanosti o priliki prslave dvestoletnice ruske akademije znanosti so se začele v soboto zvečer v slavnostno okrašenih prostorih akademije. Goste so sprejemali predsednik akademije Karpin-

skij, podpredsednik Steklov in tajnik Oldenburg. V dvorani sta bila postavljena kipa Petra Velikega in Lenina. Vojaštvo je delalo špalir.

Slavnosti so se udeležili znanstveniki vseh narodov. Prišli so zastopniki celo iz Tibeta, Indije, centralne Azije, Japonske itd. Jako mnogo je bilo gostov iz Nemčije. Iz češko-slovaške so prišli prof. Polivka, prof. Nejedlý in prof. Murko.

Rusko vlado sta zastopala komisar za prosveto Lunačarskij in Litvinov. Diplomatski zbor je zastopal nemški poslanik v Moskvi grof Brockdorff-Rantzau.

Slavnostna seja akademije je bila v nedeljo ob 1. uri popoldne. Govorili so predsednik akademije Karpinski, Lunačarski in Kalinin, pregled dosedanjega dela akademije pa je podal tajnik akademije Oldenburg.

Brzjavno sta pozdravila zborovanje Rykov in Kamenev, med pozdravi iz inozemstva pa sta bili tudi brzjavki češke akademije znanosti in češkega vseučilišča v Pragi.

POLOŽAJ V SIRIJI

London, 9. sept. (Izv.) Listi poročajo, da so Druzi popolnoma potolkli vojaški oddelek, ki je bil poslan na pomoč oblegani posadki v Sueidi. Druzi so uplenili mnogo topov in municije.

Pariz, 9. sept. (Izv.) Francoska vlada svari pred tendencijskimi vestmi iz orijenta. V celi Levanti je mirno.

London, 9. sept. (Izv.) Po poročilih angleških listov se zbirajo Rifanci južno od Tetuana in nameravajo mesto napasti.

PROŠNJA BOLGARSKE VLADE.

Sofija, 9. sept. (Izv.) Bolgarska vlada se je obrnila na poslaniško konferenco s prošnjo, da se ukine kontrolna komisija, ki ji povzroča velike stroške s svojim velikim aparatom. V podporo svoje prošnje omenja bolgarsko lojalnost v izvrševanju vseh odredb neuyilske pogodbe.

NOV ANGLEŠKI POSLANIK ZA ALBANIJO.

Tirana, 9. sept. (Izv.) Dosedanji angleški poslanik Ess je zapustil Tirano. Na njegovo mesto pride najbrž dosedanji angleški poslanik v Guatemali Orey-Luky, ki je bil dalje časa v diplomatski službi v Belgradu in na Cetinju.

BOJ PROTI KOMUNISTOM V ANGLIJI.

London, 9. sept. (Izv.) Policijski ravnatelj v Londonu je ukazal zapreti vse osebe, ki širijo komunistično propagando v armadi.

KONEC STRAJKA BANČNIH URADNIKOV.

Pariz, 9. sept. (Izv.) Bančni uradniki so sklenili štrajk ustaviti.

PROSTOZIDARJI IN FAŠISTI

Rim, 9. sept. (Izv.) Vladni listi ogorčeno pišejo proti prostozidarjem, ker so dobili poročilo o tajni seji lože, na kateri je bil dosedanji predsednik zopet izvoljen na šest let. Ta je rekel v svojem nagovoru, da je njegova volja streti diktaturo, ki sedaj Italijo korumpira.

Hiše v Berlinu — last tujerodcev. Ko je nemška marka rapidno padla, so premožni tuji hoteli izkoriščati ugodni položaj in so na veliko nakupovali hiše v Berlinu. Danes je nad 20.000 hiš v Berlinu v tujih rokah. Okoli 70 odstotkov vseh novih hišnih lastnikov v Berlinu je rodov iz avstrijskih nasledstvenih držav, med temi Čehov 10 odstotkov. Koliko Jugoslovancev ima hiše v Berlinu, statistika ne pove, ne bo pa jih dosti manj kakor Čehov, raje še več. V Nemčiji se je pričelo gibanje, da preidejo berlinske hiše zopet v nemško last.

Velik fantovski in deklški shod pri Novi Štifti.

Torek, 8. t. m., so hitele trume našega ljudstva od vseh strani ribniške doline na prijazno Novo Štifo. Bilo jih je na tisoče, ki so se šli klanjat Mariji, pa prisostvovat shodu fantov in deklet ribniške doline, ki je bil na ta dan napovedan.

Po procesiji in popoldanski službi božji, ki jo je vodil ribniški dekan, g. Anton Skubic, se je pod mogočno starodavno lipo pred samostanom očetov Frančiškanov otvoril veličasten shod. Tisoči so poslušali govornike, gg. Fr. Terseglava iz Ljubljane, akademika Andreja Levstika iz Ribnice, Oblaka, ki je govoril v imenu sodraskih fantov in Turka, ki je navduševal mladino ribniške doline v imenu fantov, kateri se zbirajo v okrilju Nove Štife.

Vtis shoda je bil mogočen. Tudi moške in žene so bili množično zbrani. Pokazalo se je, da je naše ljudstvo z vsem srcem in vso dušo v taboru slovenske katoliške misli in da ga še tako neugodne zunanje prilike ne bodo odvrnile od načel krščanske demokracije. Da — še bolj se utrjuje naše ljudstvo v borbi za katoliško versko idejo in slovenstvo, in naša mladina bo v tej borbi stala v prvi vrsti.

Mlada srca — to so pokazale letos vse prireditve, bodisi dijaški tečaji, bodisi orlovski nastopi in mladeniški tabori, — bijejo v enem mogočnem akordu za slovensko krščansko ljudsko misel!

Samostojni praznik na Bledu.

Z velikim pompom in reklamo pripravljani in napovedani vsakoletni praznik samostojnih kmetov na Bledu, se je letos prav klaverno izvršil. Bil je prava slika in odsev nesamostojne politike samostojnih kmetov, ki so usodo svoje stranke navezali za soro Radičevega koleslja. Kdor je videl letošnji samostojni praznik, je kaj lahko spoznal, da je v Slovincih samostojnejšem za vedno odklenalo, četudi so oblekli zdaj Radičev kožuh. Kakor zelo se je g. Pucelj trudil opravičiti svojo drobitarsko politiko, vendar za vsa svoja prizadevanja ni našel prav nikakega odobravanja pri svojih maloštevilnih poslušalcih.

Sloves Bleda in Marijin praznik je privabil na Bled do tisoč ljudi, od katerih se jih je kakih 7—800 udeležilo popoldanskega zborovanja. Marsikoga je tirala radovednost, ker je bil napovedan prihod Pavla Radiča. Toda radovedneži niso prišli na svoj račun, ker Radiča ni bilo, pač pa so imeli priliko slišati dva druga hrvatska narodna zastopnika, ki bi oba napravila sebi, Radiću in svoji politiki veliko lepšo uslugo, ko bi bila ostala doma ali pa molče poslušala, kakor pa da sta s svojima govoroma pokazala, da slovenske duše prav nič ne razvneto. Je bil zares užitek slišati predsednika HSS poslanskega kluba g. Kovačevića, ki je v petminutnem programatičnem govoru proslavljajal lepoto Bleda in podal obris Radičeve politike, koje jedro in cilj je izenačenje dosedanjih različnih zakonov in ustvaritev takega gozdnega zakona, po katerem bo lahko vsak kmet les za lastno porabo sekal. V čigavem gozdu, ali svojem ali tujem, tega g. Kovačević ni povedal. Drugi hrvatski poslanec g. Trnjar se je pa spravil nad »popove« in s svojim pridruženjem izzval vsaj malo smeha, v ostalem pa je bil vtis njegovega govora še slabši. Splošna kmetska sodbja je bila, da so slovenski govorniki veliko boljše od hrvatskih. Za politike kakor so gospodje od HSS, ki hodijo k nam govorit, Hrvatov prav nič ne zavidamo.

Tako je bil blejski praznik prav taka polomija kakor konjska dirka na Krškem polju.

Na moderni razstavi.

A. In medias res! Tu je kip vstalega Zveličarja. Kako sodiš?

B. Zdi se mi previsok. Med višino in širino ni pravega razmerja.

A. Res je. Po sodbi najboljših umetnikov mora biti razmerje med glavo in celim telesom 1:6, k večjemu 1:8. Tu pa je gotovo 1:10.

B. Zakaj pa to? Ali kipar tega ne ve?

A. Gotovo mu je to pravilo znano; a hotel je nekaj posebnega napraviti. Hotel je izraziti, da je bilo Kristusovo telo po vstvarjenju povečano tako, da se je oprostilo telesnosti in nje zakonov.

B. Ali je to naziranje pravo? Ali je kipar dosegel svoj namen?

A. Menim, da ne.

B. Zakaj ne?

A. Zato ne, ker je umetnost čutno upodobljanje lepote; izdelki umetnosti pa so umetnine. Če umetnik ustvarja, mora svojo idejo izraziti v čutni obliki. Čutno obliko jemlje iz narave. Oblika mora torej biti naravna. Kar ni naravno, za umetnika ni primerno. Zato umetnik naravnih oblik ne sme pretiravati, spreminjati, pačiti, pa si jih tudi ne izmišljavati. Kdor rabi izmišljene, neresnične oblike, greši proti naravi. Njegovi izdelki so zmota, zabloda, pregrešek proti istini, resnici.

B. Ali bi kipar svoje ideje ne mogel drugače izraziti?

A. Gotovo, toda pravilno le po naravnih oblikah, n. pr. s tem, da bi izrazil svoj namen v stoji, v gibih, zlasti pa v potezah obraza. Tako so delali vsi veliki umetniki. Posebno s potezami v obličju in v očeh se da misel najjasneje izraziti. Tak izdelek prešinja popolnoma umetnikova duša, zato je umeten. Gledalec v tem slučaju takoj spozna umetnikov namen. Če pa pazno molčiš umetnikov izdelek, pa ne moreš doumeti umetnikove ideje, je to jasno znamenje, da umetnik ni znal svojega dela prošiniti s svojim duhom; ideja ni našla primerne oblike.

B. Pa kipar je vendarle hotel ta namen doseči?

A. Bržkone. A prav v tem je razloček med pravim in nepravim umetnikom. Dovolj primerov! Ali ne delajo tudi otroci včasih podobice?

B. Ni dvoma; skoro vsi otroci radi gnetejo ilovec in vosek ter si napravljajo možičke, konjičke itd.

A. Ali pa so ti izdelki že umetnine?

B. Nikakor ne. Večinoma so le smešne spake.

A. Zakaj?

B. Izvestno zato, ker otroci niso privajeni temu delu.

A. Res je. Posamezni deli niso v skladu s celoto, niso v pravem razmerju med seboj; glava je prevelika ali premajhna, roki nista

enako dolgi, prsti niso razčlenjeni, ušesa manjkajo, oči so nesomerno postavljene, nos je potlačen ali predolg, usta skremžena, sploh ves izdelek je prava pokveka, zato smešen.

B. Vse to je istina. In vendar je namerala tudi otrok napraviti lepo človeško podobo, ali ne?

A. Seveda je hotel, pa ni tega dosegel. V tem je namreč razloček med otrokom ali tudi neumetnikom in umetnikom, da umetnik najde svoji misli pravi izraz, neumetnik pa ne. Čim bolj se umetniku ta izraz posreči, tem večja je umetnina.

B. Kdaj pa se mu posreči?

A. Če ima za tako ustvarjanje podlago.

B. In kdaj bi to bilo?

A. Kadar ima dovolj sposobnosti, dovolj vaje in potrebnega navdiha. Vse to troje je potrebno. Če nima sposobnosti, ne bo mogel umetnine ustvariti; če nima dovolj vaje, ne bo mogel svoje misli jasno upodobiti; če njegov duh ni razpoložen, ne bo našel popolnoma primerne oblike.

B. Ali nima vsakdo dovolj sposobnosti?

A. Malokdo. Za likovnega umetnika mora človek imeti bistro, občutljivo oko, da spozna bistvo stvari, pa da mu tudi malenkosti niso prikrile. Kdor nima tega daru, ne more biti likovni umetnik, ne kipar, ne slikar.

B. Ali pa ta dar zadostuje?

A. Ne; temu daru se mora pridružiti še

vaja. Umetnik se mora mnogo učiti, se vaditi in truditi.

B. Ali iz knjig?

A. Marsikaj se umetnik lahko iz knjig nauči, toda knjig umetniku pravzaprav ni treba. Umetnik so živeli in ustvarjali umetnine, ko knjig še ni bilo. In vendar se mora umetnik vedno učiti! Kje? Iz narave! Njegovo oko mora vedno opazovati naravo. Ločiti mora listvene in slučajne stvari; njegov svet so pokrajine, rastline, živali in kralj vse narave človek. In to, kar vidi, mora znati tudi upodobiti. Vedeti mora, kako se izraža žalost in veselje, smeh in jok, ugodje in bridkost, trpljenje, jeza, usmiljenost in vsa druga čustva. Čimbolj to izvrši, tem večji umetnik je, tem lepša je njegova umetnina. Umetnik mora ta čustva tako obvladati, da jih prelije v svojo umetnino in umetnina jih mora preliti v našo dušo. Kar je umetnik čutil, ko je ustvarjal svoj umotvor, to mora čutiti tudi opazovalec, ko gleda njegov izdelek.

B. Kaj pa, če tega ne čutimo?

A. Tedaj delo ni umetnina, ker umetnik svojega čustva ni znal preliti v naše srce.

B. Kaj pa, če umetnine sploh ne razumemo?

A. Potem izdelek ni prava umetnina, ampak le polizkus.

B. Morda pa nismo dovolj izobraženi, da bi mogli umetniku slediti?

A. Nedvomno izobrazba ni pri vseh ljudeh enaka. Zato tudi vsi ljudje enako ne ra-

Dnevne novice.

Proti politiki v šoli. Pruski naučni minister je izdal na svoje podrejene organe sledeči razglas: »Strankarsko politično udejstvovanje učencev je zavzelo oblike, ki ogrožajo državljansko šolsko vzgojo, motijo šolski mir in izživajo v šolskem življenju pojave kakor ovađništvo, sumničenja, teror večine, pretepanje manjšin, in ki predvsem odvrčajo mladino od temeljitega znanstvenega dela. Tako je prišlo tako daleč, da se šolska mladina iz političnih nagibov v javnosti obnaša povzeto tako, da njeno obnašanje nasprotuje vzgojnim nalogam šole in daje često povod za posebne policijske odredbe. Šola sama ne more zatreti takih od vseh prijateljev mladine obžalovanih nedostatkov, če je ne bodo podpirali stariši, mladinske organizacije in politične stranke. Važna naloga šole bo torej, da s pametnim poukom vseh prizadetih krogov dela na to, da se šola depolitizira. Šolski krogi naj vedno opozarjajo, da je vsega obžalovanja vredno, če mladina prezgodaj zabrede v politične vrtince in da se za to ali ono politično smer opredeli že v onih letih, v katerih naj bi mladeniči šele poskušali razne struje in smeri spoznati, da se bo mogel pozneje sam odločiti. Kolikor bolj bo šola razumela ustvarjati prave in mladini primerne oblike šolskega življenja in v šolo zanesti duha skupnosti in državljanstva, toliko prej bo premagala obžalovane nedostatke. Temelj za tako vzgojo pa mora tvoriti držanje učiteljev v vseh takih vprašanjih.« — Špirci monarhistične gonje zoper sedanje barve nemške republike opozarja dalje minister, da je zaničevanje teh barv smatrati za težak pregrešek, ki se mora strogo kaznovati, eventualno tudi z izključitvijo iz šole. Potem pravi: »Da se šola depolitizira, je prepovedano dijakom nositi katerekoli barve, trake ali simbolične znake v šoli in pri raznih šolskih prireditvah. Prepovedano je tudi take znake nositi s seboj. Članom šolarskih društev je dovoljeno nositi društvene znake samo pri društvenih prireditvah, glede pristopa in članstva dijakov pri izvenšolskih društvih pa naj se ravna po šolski vodstva po obstoječih predpisih.« — Tak ukaz — mutatis mutandis — tudi v drugih deželah ne bi škodoval.

K povišanju duhovniških plač. Prejeli smo: Sem župnik na težavni in razsežni hribovski župniji. Imam 30 službenih let. Leto gre h koncu in imam štolnino že od 4 mrlčev in od 11 krstov po 4 Din. Vsak revež in siromak se oglasi v župnišču, kjer hoče biti najboljše postrežen in bogato obdarovan; vsakdo gostoljubno sprejete. Dosedaj sem dobival, ker brez nadarbine, mesečno plačo 447 Din, s katerimi sem se še za največjo silo branil bedi. Sedaj pa dobivam 74.50 Din! Povrh še pišejo v zasmeh in roganje demokratski časopisi o povišanju plače duhovnikom.

Za zgradbo železnice Rogaška Slatina — Krapina. »Jutarnji list« poroča, da se je vršilo v občini Hum na Sotli zborovanje velikega števila interesentov za zgradbo železnice Rogaška Slatina — Krapina. Poročali so docent dr. Ogrizek iz Zagreba, ravnatelj kopališča dr. Stere in dr. Kukovec. Izvolili so tudi odbor, ki naj započet akcijo nadaljuje.

Tajništvo SLS v Novem mestu sporoča somišljenikom, da v času od 8. t. m. do 1. okt. ne bo poslovalo.

Shod SLS se je vršil 8. t. m. v Dolenji vasi pri Ribnici. Govoril je poslanec g. Škulj. Zborovalci so soglasno obsodili politiko Radičeve in Pučljevo in izrekli zaupanje poslanecem Jugoslovanskega kluba.

V Loškem potoku je bil v nedeljo 5. t. m. politični shod, na katerem je poročal o političnem položaju narodni poslanec g. Karel Škulj. Po govoru so mnogoštevilno zbrani zborovalci izrekli popolno zaupanje politiki Jugoslovanskega kluba in delu poslancev

SLS. V resolucijah so izrekli zborovalci zahtevo, da se čimprej zgradi železniška zveza Kočevje — Brod. Boravice in da se sprejme nov lovski zakon. Z veseljem se je vzelo tudi na znanje poročilo poslanca g. Škulja, da se bo kmalu vpeljala vsakodnevna poštna zveza.

Izjava. Podpisani izjavljam na častno moje besedo in ako potrebno tudi pod prisego, da je napev pesmi: »Vigred se povrne...« moja lastna skladbica. V Predvoru sem služboval kot učitelj in organist. V Kranju je kaplanoval J. Puher in sva se pogosto na znanje poročilo poslanca g. Škulja, da se bo kmalu vpeljala vsakodnevna poštna zveza. Izjava. Podpisani izjavljam na častno moje besedo in ako potrebno tudi pod prisego, da je napev pesmi: »Vigred se povrne...« moja lastna skladbica. V Predvoru sem služboval kot učitelj in organist. V Kranju je kaplanoval J. Puher in sva se pogosto na znanje poročilo poslanca g. Škulja, da se bo kmalu vpeljala vsakodnevna poštna zveza. —1891. Priče so še živeči 4 pevci iz one dobe. V gradu pri Predvoru je služilo pri Edvardu Urbančiču, takratnem graščaku, dekle, ki je bila tudi moja cerkvena pevka. Naravno, napev je dobro znala. To dekle se je preselilo v Cerklje in je tam pelo. Po njej je Vavken postavil in izdal ta edinole moj napev. To potrdim z lastnoročnim podpisom v mojem 85 letu. — Janko Skrbinec l. r., vpokojen nadučitelj, Višnja gora 8. septembra 1925.

Glavni izžrebani dobitki v dolenskem št. Vidu. Dne 8. t. m. je pridrelo v št. Vid na žrebanje toliko tisočev ljudstva od vseh strani, kolikor jih št. Vid še ni videl. Dvorana novega Doma, v kateri se je vršilo javno žrebanje, je bila nabito polna. Zunaj pred Domom je bil obširni prostor tako poln ljudi, da ni bilo mogoče ganiti se. Ljudje so stali spodaj na trgu, okrog cerkve. Vsa množica je napeto čakala začetka žrebanja. Prvi dobitki — krasen konjič — je ves okrašen pod vodstvom spretnega jezdecu promeniral po trgu, dokler ni bila gnječa prevelika. V teh zadnjih momentih je jezdec prodal še do 40 blokov srečk. Točno ob 3 popoldne je zapela trobenta signal, da se žrebanje prične. V hipu je jezdec s konjem izginil, prodajanje srečk se je zaključilo in vse je prevzela splošna napetost, kdo bo postal srečni lastnik lepega konja. V dvorani na odru je med tem mali Francek potegnil številko 14.875, ki je zadela konja.

Slika kaže skupino Marokancev v neposredni bližini bojne črte v neki kavarni mesta Casablanca. Marokanci žive mirno, kakor da ni vojne.

Nihče se ne javi. Drugo številko je potegnil mali Poldek in št. 5550 je zadela drugi glavni dobitki. Zunaj pred durmi je visela velika tabla, na katero so pisali izžrebane številke. Bukovski župan g. Al. Kutnar, ki je stal pod lipo, se javi, da je to njegova številka. Vse je zašumelo. Dobil je lep šivalni stroj. Tretji glavni dobitki je zadela št. 18.176. Dva dobitki v vrednosti po 500 Din sta zadeli številki 13.448 in 11.023. Nadaljnje štiri dobitke so zadeli številke: 2133, 3614, 11.872, 392. Ostale številke se priobčijo. Na odru poleg stroja, ki je mešal številke, je sedela komisija, v ozadju pa je bila razstava vseh dobitkov (razen konja seveda). Zvečer, ko se je ljudstvo že razšlo, se je oglašil kmečki fant Anton Zajc iz Dola pri št. Vidu, ki se je pravkar vrnil iz Novega mesta ter ni bil navzoč pri žrebanju. Kupil je v št. Vidu en blok srečk, pa ni nič zadel. Na zadnjem sejmu v Stični pa mu je nekdo vsilil še eno srečko, ki jo je kupil, da se otrese nadležnega prodajalca. In ta srečka je zadela konja. Pripomnil je, da je šentviška fara kupila sama več ko polovico srečk. Vsled tega ni čuda, da sta dva glavna dobitka ostala v fari. Cela prireditelj je trajala do večera, ko se je ljudstvo mirno razšlo na svoje domove. Ob 7 zvečer je bil št. Vid že zopet čisto tih in miren kot po navadi.

Nesreča v triglavskem pogorju. V nedeljo, 6. t. m. se je ponesrečila na Bambergovih poti neka turistinja iz Zagreba v spremstvu g. Kusa. Turistinja je pri zadnjem kamnu vsled hudega viharja omahnila ter padla 9 m globoko. Spremljevalec je dobil prvo pomoč v Triglavskem domu na Kredarici, kjer se je nahajal tačas slučajno neki laški poročnik, ki se je podal takoj s petimi vojaki na kraj nesreče ter z vrvo potegnil ponesrečenko na pot. Pri reševanju je pomagal tudi g. Čop z Jesenic. Turistinja so prenesli v Aleksandrovo dom, kjer je pričela bruhati kri. Najbrže ima težje notranje poškodbe. Sicer se je samo nekaj opraskala. H. P. D. je o nesreči že obveščeno.

Slovesna prepeljava zvonov z velesejma v Komendo. Včeraj popoldne so naložili na velesejmu 5 zvonov na 5 okrašenih voz. Veliki zvon je vozilo 2 para konj, druge pa po 1 par. Na dveh vozeh so sedeli možakarji iz Komende, na 1 vozu pa dekleta v narodni noši z veliko slovensko trobojnico na drogu v

roki. Ob 4 so dospeli zvonovi do Trzina. Tu jim je prišlo naproti 24 Orlov v kroju na konjih, spredaj pa kolesarji na okrašenih kolesih.

Opreme za ohranitev brezalkoholnih pijač pomenijo po izjavi g. višjega sadjarskega nadzornika M. Humeka popoln preobrat v uporabi sadja in grozdja. Napisal je zanimiv članek z značilnim naslovom »Največja ovira premagana«. Več pove 2.—4. štev. »Naše bodočnosti« in 7. štev. »Preroda«. Razširjajte ta dva lista med znanci in prijatelji! Opozorite jih na te opreme. Razširjajte med mladino »Mladega junaka«! Ta list se mora razširiti do sleherne gorske kočice! Porabimo vsako priliko za to! Protialkoholno gibanje je stopilo v nov stadij. Pomažite nam izvrševati obširen program! Ljudstvo tone v pijači...

Roparski napad in vlom v Kmetijsko društvo v Gorjah pri Bledu. V noči od 5. na 6. septembra okoli druge ure prične neka moška oseba trkati na vrata poslovođkinje Kmetijskega društva gđe. Marije Cundric v Gorjah pri Bledu. Neznane trka in pravi: »Minca odprdi, odprdi, daj mi hitro dve sveči, da gre g. kaplan obhajati.« Gosposodična mu je po nekaj vprašanjih z dobrim namenom odprla vrata, a ta moment jo že zgrabi za vrat in podere na tla. Ko je hotela kričati, ji je usta zataknil z neko kunjo ter jo davil ter držal za oči, da bi ga ne poznala. Med časom, ko jo je davil, je pa odprl blagajno, ne ve se, ali sam, ali jih je bilo več. Ključje je vzel iz mize. Iz blagajne je vzel 50.323 Din in pobegnil skozi glavna vrata, ker je bil ključ znotraj. Baj je bil namazan po obrazu. Poslovođkinja leži na tleh v krvi. Ko se malo zave, vstane in gre gledat v blagajno, pa je bila prazna. Lopov je še blagajno nazaj zaklenil. Ojunači se, zbere vse svoje moči in gre klicati ljudi v prvo nadstropje. Naenkrat je bilo vse pokoncu, vsi preplašeni. Cundričeva je neznanec poškodoval tako, da ji je izbil tri zobe in na vratu je polno vidnih znakov od davljenja, pa tudi po obrazu. Pomoč ji je dal g. dr. Benedik. Blejski orožniški postajevođa je bil takoj s tremi orožniki na licu mesta in je vse preiskal. Druga patrulja je šla takoj iskat neke osumljence. Domneva se, da je vlomilec prišel skozi neko malo okence v notranje prostore. Dosedaj se še ne ve za pravega vlomilca. Orožniki pridno zasledujejo vso zadevo. — Kakor pa poročajo z druge strani, so denar že dobili nazaj.

Sleparski vinski trgovec. Vsak letni čas ima svoje posebne sleparje in tatove, ki spretno porabijo vse prilike, da pridejo po ceni do denarja ali blaga. Sedaj je nastopil čas za poljske in vrtno tatove in pa za nevarne trgovske sleparje, ki kupčujejo s sadjem, grozdem in vinom. — V Smarju pri Sevnici se je zgledil pri tamošnjem gostilničarju neki bivši trgovski pomočnik, čedno oblečen in odločnega nastopa in se je predstavil gospodarju — z drugim sploh ni hotel govoriti — za vinskega trgovca iz Krapine. Pogovarjala sta se o letošnji letini, o vinski kupčiji in podobno. Konec razgovora je bil ta, da je izvalil krapinski trgovec od gostilničarja 3550 Din kot predujem za vino in je lepo z denarjem odšel. — Izkazalo se je kasneje, da v Krapini tega moža sploh ne poznajo.

Naša dijaška loterija.

Dijaško podporno društvo v Ljubljani je že razposlalo srečke svoje loterije po vsej Sloveniji. Povsod jih radi kupujejo, ker vedo, da s tem podpirajo naše študente. Pa tudi dobitki sami mikajo. Takle Fordov avto, popolna sobna oprava, kolo, konj s kočijo, radio-aparat, slamoreznica, kuhinjska oprava in oprema ter še nešteto podobnih premetov, to tudi ni karsibodbi. Dobitkov je 1041, zato bo 15. januarja na dan žrebanja mnogo veselih obrazov. Opozarjamo že sedaj naše prijatelje, da se bo odbor pri dobitkih strogo držal napovedane vrednosti, pri manjših dobitkih bo

zumevajo umetnin. Toda nekaj čuti mora vsak človek, če je le delo res umetnina. Na primer če gledaš portret neznane osebe, ali moreš soditi, jeli portret umetnina ali ne?

B. Mislím, da. Če mi ugaja, je gotovo umetnina.

A. In kdaj ti ugaja?

B. Če se mi zdi portret, kakor živ, ker je umetnik vanj vdihnil življenje.

A. Dobro. Portret je umetnina, če je naraven; če si misliš motreč sliko, da je morala biti dotična oseba prav taka, kakor jo vidimo naslikano pred seboj. Navadno pravimo, da je portret tak, kakor bi dihal, kakor bi govoril. Če pa opaziš, da je portret mrtev, da ni pravega izraza v očeh, ali če zaslediš celo risarske ali slikarske napake na njem, si lahko prepričan, da slikar ni dobro izvršil svoje naloge.

B. Fotografija izraza razen barv najbolj naravno razne predmete. Ali je zato najboljša umetnina?

A. Fotografija sploh ni umetnina, ker ni delo svobodnega uma, ampak elika na občutljivi ploči. Vse delo je le mehanično, kar bi mogel izvršiti celo otrok. Umetnina pa zahteva, da jo ustvari človek s svojim umom, s svojo voljo in s svojo roko. Res pa je, da izraza fotografija najboljše naravne oblike toda brez vsake izbire; ne loči pa bistvenih in slučajnih stvari in okolnosti, kar pa mora umetnik. Slikar mora na svoji sliki marsikaj

iz narave izločiti, marsikaj dodati, da dobi sliko zaokroženo celoto.

B. Vrniva se po tem ovinku k našemu kipu! Ali je ta kip Vstali Zveličar umeten ali ne?

A. Po moji sodbi v celoti ni, ker izraz ni posnet po naravnih pravilih, ker je protinaren, torej zmota, pregrešek proti resničnosti.

B. Kaj pa ona Madona?

A. O njej velja isto. Poglej glavo! Zasukana je tako, da je to pri navadnem človeku popolnoma nemogoče.

B. Kaj pa, če se človek dolgo vadi, recimo že od mladosti; potem bi pač mogel glavo tako nakreniti?

A. Mogoče. Ali popolnoma izredne prikazni niso predmet umetnosti. Umetnik gotovo ne namerava povedati, da je bila Marija izredna telovadka. In ker tak položaj gledalca samo moti, ker mu vsiljuje misli, ki jih kipar ni imel in jih tudi ni hotel v gledalcu vzbuditi, njegov izdelek ne more biti prava umetnina.

B. Zakaj pa je kipar kljub temu Madono tako uporabil?

A. Bržkone je spet hotel povedati, da Marije ne vežejo zakoni stvarine, toda prezrl je temeljni zakon umetnosti, da se mora umetnik ravnati po naravi, ko uporablja njene oblike.

B. In oni tretji kip, Trpeči Zveličar, ali ima kaj umetnega na sebi?

A. Tu bi ločil dve stvari. Izraz v obliči

je dober, ker izraza res trpljenje in globoko žalost. Kdor to obliče pogleda, to žalost takoj spozna. Kar je umetnik nameraval doseči, je res dosegel; vsa čast mu! Ko pa trpljenje izraza tudi v rokah, greši proti naravi, ker so gibi pretirani. Kdo razen akrobatov, ali izjemnih ljudi more roke v zapestju zasukati za 90°? Normalen človek kaj takega ne zmore; tujenja narava; kipar je ravnal proti naravi, njegovo delo nima videza resničnosti, zato je v tem oziru odurno.

B. Ali je torej ta kipar umetnik, ali ne?

A. Ker zna kipar podati, ako hoče, svojim izdelkom naraven, torej resničen izraz, vzbujajo v gledalcu ista čustva, ki jih je sam imel, ko je delo ustvarjal, zato ima vse lastnosti, ki jih od umetnika zahtevamo. Ni pa vse umetnina, kar naredi, ker hodi včasih po krivih potih, postaja protinaren, neresničen.

B. Kaj pa, ali velja ugovor, da kiparja ali slikarja ne razumemo; ko bi ga umeli, bi spoznali, da ima prav?

A. Vsak umetnik mora svojo misel tako upodobiti, da ga more umeti vsak mislec. Če tega ne zna, ni umetnik; če tega ne mara, hodi po krivih potih. Če je umetnost čutno izražanje lepote, mora biti lepota iz predmeta takoj vidna, sicer je umetnik zgrešil svoj namen. Čim jasneje, čim preprosteje umetnik svojo misel izraza, tem večji umetnik je. Umetnik more isto misel v različnih časi v različno odelo spraviti, različno upo-

dobiti; najlepša pa je tista podoba, ki je najpriprostejša in najjasnejša. Zato pa niso vse umetnine enake vrednosti, ampak je med njimi mnogo vrst in stopenj. Čim pravilnejša in jasnejša je oblika, tem večjo ceno prisojamo umetniku. Zakaj? Zato, ker je taka najbližje resnici in ima najmanj napak ali nepopolnosti. Kakor je $2 \times 50 = 100$, in ne 99 in tudi ne 101, pač pa je 99 ali 101 bližje resnici kakor n. pr. 80, prav tako je lepša umetnina, ki je bližje resničnosti, to pa je, čim bolj se sklada oblika z vsebino ali idejo. To pravilo velja za vsako umetnost.

B. Nekateri so pa mnenja, da vprav tista neumljivost, skrivnost ustvarja umetnino.

A. Res je, da ima vsaka prava umetnina tudi nekaj skrivnostnega na sebi; toda glavna vsebina mora biti jasna. Umetnina ni rebus ali podobnica; tudi ni matematična enačba z več neznankami, ki dela dijakom hude preglavice. Vsaka umetnina mora biti podobna govoru dobrega govornika, ki ga vsak poslušalec razume; govorniku, ki se segreje in navduši. Kako naj te pa ogreje in razvname, če ga ne umeš? Kako naj te pa razveseli, kako naj te ogreje kip ali slika, če umetnikove misli ne moreš doumeti, če te slika odbija? Kakor pa je dobrih govornikov malo, tako so tudi pravi umetniki maloštevilni. Ni že vsak, kdor kako podoba napravi umetnik, marveč je vprašanje, kako jo izvrši. Zato je že Prešeren sodil: da ni že klasik vsak, kdor nam kaj kvasi.

pa še večja kot je cenjena. Zato bo vsak dobil polno vrednost. Kdor še ni imel prilike dobiti srečk od naših dijakov, naj piše ponje kar naravnost na »Dijaško podporno društvo« v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5. Tam se dobe tudi vsa pojasnila. Prodajalci srečk dobe 10 odstotno provizijo.

Iz Ljubljane.

Nova šolska odredba. Šef prosvetnega oddelka ljubljanske oblasti g. dr. Pestotnik je na predlog upraviteljev ljubljanskih osnovnih šol ukinil vse paralelke na zaseb. osnovnih šolah.

Gledališki abonma za sezono 1925/26 se sprejema v veži dramskega gledališča od 9 do 12 in od 3 do 5 popoldne. Lanskim abonentom se rezervirajo stari sedeži do sobote 12. sept. Od torka 15. sept. se sprejemajo novi abonenti. Letni abonma se vplača lahko tudi v osmih obrokih. Državni uradniki imajo znaten popust.

Abiturienti I. drž. gimnazije letnik 1910 se sestanejo v soboto, dne 12. t. m. ob osmih zvečer v hotelu »Union«.

Umrli je v torek, dne 8. septembra ob 18. uri g. Franc Florjančič, gasilec in reševalec, ki je bil pri ljubljanskih meščanih obče znan in priljubljen. Bil je skrben oče svoji družini. Obenem pa je bil vesten in marljiv v izvrševanju svojega napornega poklica kot gasilec. Bil je nad 35 let član gasilnega društva, zadnji čas pa nastavljen kot mestni gasilec. Odlikovan je bil s srebrno kolajno na gasilskem polju. Družina je z njim izgubila dobrega očeta, tovariši pa priljubljenega prijatelja. Pogreb se vrši v četrtek ob 16. uri iz mrtvašnice drž. bolnice. Naj v miru počiva!

Stiridesetletnico svojega zvestega službovanja pri pred 103 leti ustanovljeni trdki M. Pakič v Ljubljani (lastnik V. H. Rohrmann) praznuje danes znani trgovski uslužbenec g. Martin Jenko čvrst in čil. Pač redek jubilej. Čast in slava poštenemu službovanju!

Ljubljanski trg. Na večeršnjem trgu se je dobilo zopet enkrat precej različnih gob, katere so prinesli okoličani in so prodajalci tudi s cenami nekoliko odnehali. Tudi sadija, domačega, vipavskega in balaškega je še vedno obilo na trgu. Nekateri domačinke so prinesle na trg že tudi domač med v satovju, katerega so prodajale na koščke po 10 in po 20 kron. Tudi z različno zelenjavo in drugimi vrtnimi in poljskimi pridelki ter z različno perutnino je bil trg jako dobro založen in se je tudi veliko tega blaga prodalo.

Neutemeljene govorice o begu Srebotnjaka! Kot smo že poročali, se odprlo v ponedeljek dne 14. t. m. jesensko porotno zasedanje, in sicer se vrši prva obravnava proti bivšemu ljubljanskemu trgovcu Srebotnjaku radi raznih goljufij in sleparij, katere je izvršil v dobi petih let pred pobegom v Italijo. Proti njemu bi se morala vršiti že dvakrat porotna razprava, toda mož, ki je znan, da je zvit kot lisjak, je prvič pobegnil pred aretacijo v Italijo, drugič, ko so ga prijeli, je pobegnil iz jetniške bolnice v Italijo, od koder je šel v Nemško Avstrijo v dobri veri, da ga Nemci ne bodo izročili Jugoslovanom, četudi je italijanski državljani. Toda vstrijske oblasti so izročile Srebotnjaka našim oblastem. Mož je sedaj v ljubljanskem preiskovalnem zaporu. Ker je znan, da je zvit in prekanen in se je dvakrat izmuznil obravnavi, so se pojavile tudi v zadnjih dneh zopet govorice, da se mu je posrečilo uiti. Ugotavljamo, da so vse te govorice popolnoma neosnovane in da se Srebotnjak prav pridno pripravlja v preiskovalnem zaporu, kako se bo zagovarjal.

B. In kako sodiš o tu razstavljenih slikah?

A. Prav tako. Ko bi ne bilo zapisano, kaj predstavljajo, bi nihče ne mogel ugeniti, kaj pomenijo; poleg tega je pa oblika večinoma popolnoma nenaravna, pogostoma odurna. Pri nekaterih slikah se gledalec ne more otresti suma, da se slikar iz občinstva norčuje.

B. Čital pa sem nasprotno oceno o teh delih. Ocenjevalec piše: »Pa se zamisli: do sledno naj bo za vsako misel, za vsako razpoloženje in za vsak položaj, na lieu, v telesu, na predmetu, postavljena — ne le senca, temveč resnica izraza — pa jo moraš oblikovati, kakor jo oblikuje umetnik.« Kaj praviš na to?

A. To je očitna zmota. Isto idejo bi vsak človek, vsak umetnik različno oblikoval. Iste misli, iste ideje so izražali že mnogokateri umetniki, a nikoli ne vse enako. Sodba, ki si jo navedel, je brezmiselnost. Pisec je bil v zadregi, kaj naj bi zapisal, pa je tak stavek izvil. Bržkone pa je hotel reči, da si misli človek gledajoč lepo umetnino: »Vse je tako jasno, tako skladno; misel in oblika sta se tako zliji v lepo harmonijo, da bi tudi jaz ne mogel iste misli drugače upodobiti, ko bi bil umetnik.« To pa je vse kaj drugega, kakor pa prej navedena trditve. Lastnost pravih umetnin je namreč ta, da si mislimo: »Prav tako mora biti in nič drugače.« Pri teh raz-

Nevarna razposajenost. Zaseb. uradnica Marija Štrumbelj je prijavila policiji, da ji je vršel na velesjemu neznan po rednež v levo mečo neko eksplozivno kroglico, ki ji je povzročila na nogi precejšnjo opeklinjo. Storilec je pobegnil v gnječi, njej pa so na rešilni postaji rano izprali in jo obvezali.

»Poskusiti ga moram in ne bom kupil mačka v žaklju.« Tako je rekel neki okrog 20 let star mladenič posestnikovemu sinu Matiji Seliskarju iz ljubljanske okolice, s katerimi je barantal za kolo. To je bilo pred velesjemom. Seliskar, ki bi bil kolo rad prodal, je uvidel, da je ta zahteva opravičena, je res izročil tujemu kupcu kolo, da ga preizkusi. Kupec je vzel kolo, ga je nekoliko preizkusil, zavihal si nato hlačnico in ga zasedel. Peljal se je v par krogih okrog Seliskarja in ko je uvidel, da je kolo dobro, jo je ubrisal po cesti proti Šiški. Seliskar je mislil prvotno, da poskuša kupec še nadalje kolo, toda končno, a že prepozno, je spoznal, da je nasel predrznemu sleparju, ki mu je kolo na tako lahek način odpeljal. Ovažil je zadevo policiji in je odšel peš domov. O predrznem tatu še nimajo nobene sledi, tudi njegov opis je površen.

Tatvine namiznih prtov. V več gostilnah, posebna na vrtovih, je bilo pokradenih letos že več namiznih prtov. Tako je javila včeraj zopet Minka Svitmanova, da sta ji bila ukradena v Černetovi gostilni na Sv. Petra cesti dva pisana namizna prta, vredna 150 Din. Pred nakupom podobnega blaga se svari!

Štiri tatvine na Vodnikovem trgu. Tatvine na Vodnikovem trgu se kljub pozornosti javnih organov še vedno množe. Včeraj so bile prijavljene kar štiri tatvine, ukradlo pa se je seveda še več, česar pa oškodovanci niti niso, češ, nazaj ne bomo dobili, imeli bomo samo pota in izgubljali čas. — Ani Zemčevi iz Blata je bila ukradena iz male kovašnice črna usnjata denarnica, v kateri je imela okrog 500 Din gotovine. — Ivanki Šternovi iz Bizovika je bila ukradena tudi črna usnjata listnica s 75 dinarji. Ukradel jo je neki 50 letni čedno, temnosivo oblečen mož, srednje velik s pristrizženimi brkami. Skočila je Šternova za njim, toda mož, ki je gotovo v tem poslu že star izvedenec, se je pravočasno pomešal v gnečo in je šel nekoliko na odmor v kako sosedno ulico ali v gostilno. — Podobno se je pripetilo Ivanki Grmovi iz Ljubljane, kateri je morda ravno ta lopov odnesel denarnico, v kateri je imela 70 Din gotovine. — Na Pogačarjevem trgu pa je odpeljal predrzn tatič prodajalki Franciški Erklavčevi dvokolesni 300 Din vredni ročni voziček, katerega je rabila za dovoz blaga.

Iz štajerske.

Za pomoč oškodovancem po toči. Poslanec Skoberne je osebno predložil ministru za kmetijstvo pismeno predstavko glede škode, ki jo je povzročila v zadnjem času toča v šmarskem in brežiškem okraju. Najhujše so prizadeti kmetje v krajih od Sladke gore do Sv. Petra na Medvedjem selu v šmarskem okraju. Nadalje je istemu ministru izročil pismeno predstavko zaradi spornega sveta posestnikov v Mihalovcu pri Brežicah, ki so ga priposestvovali, pa jim fin. prokuratura dela ovire pri ureditvi zemljiške knjige. G. minister je obe zadevi vzel na znanje in obljubil pomoč.

Odlikovanje. Z redom Sv. Save V. vrste je odlikovan g. Hinko Drvenik, višji davčni upravitelj v p. v Ljutomeru.

Šmarje pri Jelšah. V nedeljo, dne 13. t. m. bo k cerkvi sv. Roka nad Šmarjem romanje. Takrat pridejo romarji iz Savinjske doline in

stavljenih predmetih pa si vse kaj drugega mislimo.

B. Isti pisec pa dalje trdi o teh izdelkih: »To je jasnost, ki ji zama izčemo para v sodobni umetnosti.«

A. Tudi to je zmota. Pisec zamenjava pojma: jasnost in primitivnost. Oblike so pač primitivne, jasne pa niso ne misli in ne oblike. Najboljši dokaz za to je občinstvo, ki jih ne umeva.

B. Kaj pa praviš drugemu kritiku, ki trdi: »Forma je samo sredstvo, glavno pa je vsebina umetnine, notranje življenje.«

A. To je le deloma resnično. Za umetnino sta pač potrebna forma in vsebina; oba pa morata biti v lepem skladu. Najlepša vsebina v slabotni obliki ne ugaja in slaba vsebina v najlepši obliki tudi ni dosti pridna. Treba je harmonije med obema. O poeziji je to misel lepo izrazil pesnik Geibel:

Die schöne Form macht kein Gedicht,
Der schöne Gedanke tut's auch noch nicht;
Es kommt drauf an, dass Leib und Seele
Zur rechten Stunde sich vermähle.

Dokler se umetnik do tega spoznanja ne dokoplje, je na krivem potu kljub vsej prirodnosti nadarjenosti in pridnosti.

V. Janežič.

Poravnajte naročnino!

iz Celja. Prav je, da se sedaj po vojni romanje, ki so ga začeli nekoliko opuščati, zopet pozivi. Stari časi so nam v tem oziru lahko za zgled požrtvovalnosti. Takrat so romarji prehodili daljave, da jih smemo občudovati. Upamo, da bo tudi lepa in umetniška cerkev sv. Roka našla s časom zopet zadosti obiskovalcev in občudovalcev nje in lepe okolice šmarske. — Zadnjič je bil novozgrajen katoliški dom ob naliivu kakor otok. Voda je v močnih valovih tekla okrog njega in pustila za seboj blato. Krivda je na tem, ker potok, ki teče skozi Šmarje, ni reguliran, razven na dolžini kakih 300 metrov. Merodajni faktorji bi smeli tudi v tem oziru trg Šmarje nekoliko modernizirati. — V nedeljo, dne 13. t. m. gostujejo na našem ljudskem odru v Šmarju igralci iz sosedne Zibike in sicer z igro »Krivoprisežnik«. To bo v nekem oziru otvoritvena predstava v našem novem domu. — V nedeljo, 6. t. m. se je vršila na Buški v gmotnem in moralnem oziru lepo uspeša tombola tamkajšnje požarne brambe.

Polzela. Tukaj se je pred kratkim ustanovil odbor pod predsedstvom g. župana, kateri si je nadel nalogo, da postavi spomenik padlim v svetovni vojni. Zadnjič čas je že, da se oddolžimo spominu in žrtvam nad šestdeset fantov in mož, katerih ostanki počivajo na raznih bojiščih. Žalostno je samo to, da se najdejo razni »kulturnosoci«, kateri zabavljajo čez spomenik, češ da nas spominja na suženjstvo. Navdušenje pa, s katerim se je večina župnije zavzela za to stvar, nam je porok, da bo kmalu tudi pri nas stal spomenik vojnim žrtvam. Kakor se drevje hrani z odpadlim listjem, tako naj se tudi naša mladina navze ma ljubezni do naroda in domovine ob spominu na one, ki so, zvesti prisegi, darovali svoje življenje na žrtvenik domovine.

Savinjska dolina. Po pordnevem lepem vremenu je začelo v sredo zvečer nenadoma deževati. Narasli potoki so odnesli precej otave, katero so ljudje pokosili v upanju na lepo vreme. Razen par neprostovoljnih kopeli pri reševanju otave ni bilo hujših nesreč. — Živahna hmeljska kupčija se je nekoliko umirila. Pri producentih se nahajajo le še malenkostne množine. Cene so narastle čez 500 K, kar presega vse pričakovanje. Le škoda, da imajo od visokih cen le redki hmeljarji dobiček, ker se je večina blaga prodala od 220 do 400 kron. Najbolj pa so udarjeni oni hmeljarji, ki so kljub raznim svarilom, da s tem kvarijo cene in celotno trgovino, hmelj prodali v predprodaji po 200 kron. In teh ni ravno malo. Sedaj se kesajo, toda prepozno. — Skoro ves hmelj se plačuje z gotovim denarjem in takoj, kar je tudi znamenje, da se bližamo predvojnimi razmeram!

Sv. Miklavž nad Laškim. Veliki župan v Ljubljani je z odlokom z dne 28. aprila t. l. št. 504 z ozirom na izredno visoko število šoloobiskujočih otrok osnovno šolo pri Sv. Miklavžu nad Laškim razširil v dvorazrednico. Toda na tej dvorazrednici pa mora, vključno temu, da govori sedanja prosvetna uprava o prevelikem številu učiteljc, s čimer utemeljuje redukcijo ženskih učiteljc, oziroma ukinitve samostanskih, poučevati le ena sama učiteljica, čeprav je šoloobiskujočih otrok od 90 do 100. Zahtevamo, da se imenuje še ena učna moč, in sicer, najpripravnejše, učiteljica.

IZ MARIBORA.

DELAVSKA DNEVA V MARIBORU.

Prvi dan delavskih dni se je vršil ob zelo lepi udeležbi (180) zaupnikov iz Štajerske. Vsi referenti, ki so nastopili s svojimi referati, so izborni rešili svojo nalogo. Videlo se jim je iz vsake besede, da govorijo iz globokega, večletnega praktičnega udejstvovanja. Prvi je govoril nar. poslanec gosp. Zebot o viničarskem vprašanju. To vprašanje je bilo zlasti radi tega važno, ker so na tem dnevu bili posebno viničarji v velikem številu zastopani. Podal jim je zgodovino vinogradništva na Štajerskem in razložil dosedanje uspehe, ki so se dosegli v postavodaji v naši državi za viničarje. Ves njegov referat je preveval globok občutek za viničarske potrebe. Višek njegovih izjavanj pa je bil poziv za obnovo starega patriarhalnega občestva med kmetom in viničarjem, ki pa naj temelji kolikor mogoče na gospodar. ravnopravnosti.

Drugi referat je imel g. Stabej o delavski zakonodaji. V kratkih potezah je razvil glavne določbe socialne delavske zakonodaje v Sloveniji in naši državi sploh. Glavna smernica njegovih izjavanj je bila, da nam ne manjka toliko praktičnih dobrih zakonov, kakor praktičnih izjavanj. Da se bodo delavci znali okoristiti s socialno zakonodajo, jim je treba temeljite strokovne in stanovske izobrazbe. Le izobražen delavec bo znal zdržati v napetem gospodarskem boju našega časa.

Tretji referat je imel predsednik tuk. Jugoslov. strokovne zveze g. Semenič o praktični izvedbi organizacije. Po vrsti je nanizal vse smernice za praktično izpeljavo delavske strokovne organizacije. Na podlagi svojih večletnih izkušenj je ožigosal vso nezrelost, ki se kaže v mnogih slučajih pri vodstvu posameznih skupin. Tudi njegov referat je izvenel in nujen klic, da prejkoslej začnemo na vsej črti s temeljitim in vsestranskim sistematičnim stanovskim delom.

Za vsakim referatom se je vršila živahna debata, v katero so posegli navzoči. Videlo se je, da je že prvi dan zadel v živo. Zvečer je priredila strokovna zveza na čast udeležencem prijateljski večer.

Enako je ta večer bil poln prijateljstva Orkester in pevski zbor tukajšnjega Ljudskega odra je storil vse, da bi napravil udeležencem sorodne organizacije bivanje v Mariboru kar najdružabnejše. Večera se je udeležil tudi dr. Korošec, ki je, burno pozdravljen od navzočih, v svojem pozdravnem govoru poudarjal bodočo misijo delavstva v političnem in družabnem življenju, zato pa je treba priprave. »Mi smo videli,« je izjavil, »da je, ko so v sosednjih državah prišle možne socialno-demokratske stranke na vlado, ves svet pričakoval od njih, da bodo svoje tekom več desetletij oznanjevalne programe uresničile, ko imajo i državno vodstvo v rokah. Toda pričakovanje vseh teh se ni uresničilo in če vprašamo njih voditelje za vzroke teh neuspehov, priznavajo sami, da so vzroki ti, ker so imeli politično dobro, socialno strokovno pa slabo vzgojeno in organizirano članstvo. Zato so njihove vlade odrekale, stari red gre nemoteno svoja pota naprej. Mi pričakujemo nove angleške šole, novih pohodov Labour-party, z njo nove dobe socialnega in strokovnega probujanja. Brez izobrazbe pa ne gre naprej. Ker te še ni dovolj v ljudstvu, zato je možna v državi še politična avijatika. SLS se veseli pokreta stanovsko-socialnega izobraževanja in če bo delavstvo močno tudi v omiki in izobrazbi, bo imelo tudi močen vpliv na družabni red. Za ta cilj pa delajmo s srcem in razumom.«

Večer je pozdravil v imenu mestne občine župan dr. Leskovar, ki je poudarjal, da je baš delavstvo ohranilo v dobi potujčevanja še slovensko ime, ker ga je nanj vezala ljubezen. Nasprotniki netijo sovraštvo proti drugim razredom, sovraštvo pa more roditi le sovraštvo. Mi pa pravimo: dobro, blago, sreča se da zeti le tam, kjer se tudi ljubezen seje. Ker je delavski dan na tem temelju započel, bo gotovo zapustil najlepše sadove.

V imenu »Prosvetne zveze« je večer pozdravil g. prof. Prijatelj, ki je razvil glavno misel našega občega pokreta: hrepenenje po sreči, ta sreča pa naj bo dobljena tako, da ne bo trpel celotni organizem. Organizem se medsebojno podpira že v naravi, istotako se mora podpirati v narodu. Zato bomo delali na principih, ki so trdni, neustrašeno naprej, zato bomo tudi pri delavstvu začeli s sistematičnim delom.

Za centralo je večer še pozdravil tov. Gajšek, ki je razvil načrte, ki jih hoče centrala izvesti v bližnji bodočnosti. Večer je bil veselo pričakovanje glavnega dne — 8. septembra, ki bo v delavskem pokretu za beležen kot zgodovinski dan slovenskega delavstva.

Bil je lep dan. Božje solnce je z novo toploto obsevalo mesto in udeležence, ki so se zbirali pred palačo Zadržne gospodarske banke, ki so nabit napolnili dvorano. Tudi pesimist je moral biti prepričan: gremo naprej, misel na take kongrese je zdrava, je potrebna in taki kongresi morajo obroditi najlepše sadove. Ko je točno ob 10. uri tov. predsednik Semenič otvoril zborovanje, se je izvolilo predsedstvo z g. prof. Prijateljem na čelu, ki je po kratkem uvodu dal besedo g. dr. Korošču, smo vedeli: vseh nas razpoloženje je kakor zorana njiva pod roko sejalec in višje in višje je rastle to prepricanje, čim višje je sejalec dr. Korošec visoko pesem družine in stanovske kulture.

Nato je govoril dr. Korošec najlepši govor delavskih dni, ki ga priobčujemo na uvodnem mestu.

Sledil je govor dr. Vebleta o delavski družini in domu.

Popoldansko zborovanje, ki se je začelo ob 14. uri je bilo namenjeno voditeljem posameznih skupin. Prvi referat je imel g. Marko Kranjc, in sicer o delavskih voditeljih.

Drugi referat je podal dr. Jeraj o delavski prosveti. Zavzemal se je za splošno in strokovno znanje in knjižnice, kjer bo imela delavska duša svoj obraz, ustvarjen samostojno.

Po vseh referatih se je razvila živahna debata, na kar so se sprejele resolucije.

Nedvomno so odšli vsi udeleženci s kongresa, polni novih idej in misli za nov delavski pokret: Delu slava, delu čast!

* * *

Velik shod SLS. 8. t. m. je imel dr. Korošec v dvorani g. Anderle velik shod, na katerem je podal izbrpno poročilo o političnem položaju. Zborovalci so soglasno odobrili politiko stranke.

Kongres farmaceutov. Poleg delavskega dne se je te dni vršil v Mariboru kongres »Saveza apotekarskih sarađnika«, ki je v tej organizaciji V. Zbrali so se zastopniki iz cele države in v nedeljo ob 11 je predsednik Zveze farmaceutov g. Miloš Karakašević otvoril kongres v dvorani mestnega magistrata. Poleg drugih vprašanj so zlasti razpravljali o vprašanju lekarniške zbornice, o kandidatih listi za upravo sekcije B te zbornice. Kongres se je v ponedeljek zaključil.

Seja občinskega sveta. Včeraj se je vršila izredna seja občinskega sveta, na kateri se je razpravljalo o načrtih in oddaji del za mestno stanovansko hišo v Franciškanski ulici. Hiša bo 27 m dolga in 30 m visoka. Načrte je naredil mestni stavbni urad. Občinski svet je načrte soglasno odobril. Dela je občinski svet oddal stavbni trdki Živica v Mariboru za 1,331,940 Din. Stavba mora biti do 1. decem-

ra letos pod streho, do 1. julija 1926 pa mora iti stavba gotova.

Poroka. Včeraj, 7. t. m. sta se v franciskanski cerkvi poročila g. Filipčič Mirko, aznik v kaznilnici, z gđc. Ano Mohorko. Poročil ju je nevostin sorodnik kanonik dr. Traber.

Kolesarska dirka. Kluba kolesarjev in motociklistov »Perun« v Mariboru in »Zvonček« v Ptuj sta priredila dne 6. sept. na progi Maribor—Ptuj (24 km) kolesarsko dirko. Motociklisti start ob 1 uri. 1. Vesenjak Stanko BSA 18 min. 9 sek. 2. Prosnik Franc 20 min. 3 sek. 3. Kocelj Anton 30 min. Dirkači start ob 1.05 uri. 1. Ramšak Joško 43 min. (»Zvonček«). 2. Ramšak Anton (»Zvonček«). 3. Kováčec Joško (»Zvonček«). 4. Naberger Franc (»Perun«). 5. Skrabar Lade (»Perun«). 6. Antonovič Ivan (»Zvonček«). 7. Struel Anton (»Zvonček«). 8. Živic Ivan (»Perun«). Novinci start ob 1.10. 1. Jug Jožef (Perun). 2. Mar Drago (Zvonček). 3. Naberger Alfred (Perun). 4. Gorup Vlado (Perun). Stari nad 35 let, start ob 1.15. 1. Pahor Ivan (Perun). 2. Živic Ivan (Perun). Dame, start ob 1.20. 1. Vrbnjak Marija. Po dirki se je vršila pri Bračiču v Rogoznici ljudska veselica. Nar. godba je spremljala dirkače od cilja pri Mariču na Bregu do veselice prostora pri g. Fr. Bračiču.

IZ CELJA.

POSLANEC DR. HODŽAR PRED SVOJIMI VOLIVCI

V nedeljo, dne 6. t. m. je poslanec dr. Hodžar četrtkrat od početka parlamentarnih počinčev poročal svojim volivcem. Tokrat v Celju, kjer se je v dvorani pri »Belem volu« vršil sestanek somišljenikov SLS, ki so se ga v prvi vrsti udeležili pristaši SLS iz okolice. Dvorana je bila napolnjena poslušalcev, ki so s pozornostjo sledili zanimivim izvajanjem svojega poslanca.

V svojem govoru, ki je bil jasen in odločen, je g. poslanec razmotrival današnje stanje v naši državi, pokazal poslušalcem pravega krivca, da se razmere še vedno niso obrnile v korist ogromne večine našega ljudstva in posebno natanko orisal položaj, ki je nastal po preokretu Radičeve stranke, k kateri stranki je pristopil tudi predsednik SKS poslanec Pucelj. Kljub temu, da tvori kmečki življenjski ogromno večino naše države, nima tej svoji večini odgovarjajoče odločilne besede. To so dokazale zadnje dvanajstine, katere so bile sprejete s sedanjo večino, v kateri sedi tudi posl. Pucelj. Glede sporazuma je g. poslanec omenil, da je SLS vedno in povsod pripravljena skleniti tak sporazum, bi bo v resnično korist ljudstva. Takega sporazuma pa izvoljeni zastopniki naše stranke ne morejo sklepati, ki bi pomenil čisto in jasno kapitulacijo in uničenje vsega sedanjega dela in popolno izdajstvo svojega lasinega programa. Pokazal je na »uspehe« dosedanje vladne večine, ki nam je dala za enkrat zakon o kmetijskih kreditih, tiskovni zakon ter krono svojega dela, poslednje dvanajstine, ki pomenijo še večjo obremenitev vseh slojev slovenskega naroda. Tako pravo delo za narod ne sme izgledati in pri takem delu ne bodete nikdar videli izvoljenih zastopnikov slovenskega ljudstva. Naše stremiljenje in delovanje gre pa za to, da ustvarimo enkrat v naši državi skupnost, kjer bodo imeli priliko vsi stanovni naroda odločevati o usodi ljudstva in kjer se bo vsak državljani čutil enakopravnega z drugim svojim državljanom, tako da bomo enkrat vsi med seboj bratje. Odkrito je g. poslanec obiskovalcem izjavil, da ta hudi boj, katerega bijejo slovenski zastopniki svojega naroda, ne pripelje tako hitro do zaželjenega uspeha. Boj je trd. A uspeh našega boja se vidi že v tem, da so radikali in druge stranke pričele sploh govoriti o sporazumu in da pravega sporazuma ne bo, dokler ne bodo pri tem udeleženi tudi Slovenci. Končni uspeh naše politike je odvisen samo od enega in edinega činitelja, to je ljudstva samega. Ako bodo volilci v tem boju vzdržali, je uspeh gotov. Zato poziva vsakega posameznega prisotnega poslušalca, da se izjavi o tem, ali so slovenski volilci SLS zadovoljni s tem delom svojih poslancev.

Po burnem in glasnem pritrjevanju govora g. poslanca, je predsednik zborovanja g. Strenčan še enkrat pozval prisotne k odkriti besedi, na kar so vsi do poslednjega odobrili delo Jugoslovanskega kluba in zahtevali od svojih poslancev, da ostanejo na začrtani poti ter izrekli enodušno poslanecem SLS neomajno zaupanje.

Požarna bramba. Preteklo nedeljo je imela v Celju svojo prireditve požarna bramba. Predpoldne so priredili člani gasilno vajo pri poslopiju starega okrožnega sodišča, kjer je bil fingiran požar. Popoldne je pa bil zabavni del v gozdni restavraciji. Kar se tiče našega stališča k prostovoljni požarni brambi v Celju, moramo omeniti, da še vedno ni včlanjena v Gasilski zvezi in se na požarna bramba mora radi tega šteti v ono vrsto gasilskih društev, kot so ona v Mariboru, Ptuj, Konjicah in nekaj kočevskih požarnih bramb.

IZ PREKMURJA.

Irzična realna gimnazija v Murski Soboti je odprla letos že 7. razred.

Drago življenje. Po pravici lahko rečemo, da je življenje v Prekmurju, predvsem pa v Murski Soboti, najdražje v celni državi. Mesta Belgrad, Zagreb, Ljubljana, Maribor, Celje so svetovnim cenam in dobri letini primerno

uravnala cene živil ter analogno temu tudi cene po gostilnah in hotelih. Pri nas o tem ni govora. Da, v zadnjih treh mesecih so gostilničarji in mesarji cene celo zvišali. Gostilniška hrana je za 30 do 50 odstotkov dražja kot drugod, abonente uradniki plačujejo dnevno 76 kron za obed in večerjo, kruh je enako drag pri isti količini in kvaliteti, kljub temu, da je cena pšenice padla od 550 na 250 Din. Živino kupujejo mesarji po 30 do 40 kron, meso je pa za 80 do 100 odstotkov dražje. V Zagrebu, doslej najdražjem mestu naše države, se ceneje živi, nego pri nas. Kako naj si človek to tolmači in zakaj politična in tržna oblast ne stori tudi pri nas tako kakor drugod, da se cene znižajo na primerno stopnjo?

Iz ostale Jugoslavije.

Dragocena sablja za prestolonaslednika. Vojni minister general Dušan Trifunović je v Selcah izročil prestolonasledniku v imenu vlade sabljo z zlatim držajem.

Krediti za pogozdovanje Krasa. Ministrstvo za šume in rudnike je dovolilo 100.000 Din za pogozdovanje splitske okolice, 170.000 Din za pogozdovanje v okraju Mostar in 130.000 Din za pogozdovanje okraja Stobe v Hercegovini.

Nesreča na novi liški železnici. Na novi liški železnici se je dogodila pri postaji Drniš prva nesreča. Trčila sta osební in tovorni vlak. Vzrok nesreče pripisujejo pomanjkanju osebja in maloštevilnim tirom na postajah nove železnice.

Novo samostojno planinsko društvo v Jugoslaviji. Podružnica HPD Slijeme, ki je znana po svoji agilnosti, je postala v soboto 5. t. m. samostojno planinsko društvo.

Ulica Stjepana Radiča. »Obzor« poroča, da je novoizvoljeni sarajevski mestni svet sklenil prekrstiti dosedanje Bistrik-ulico v ulico Stjepana Radiča.

General Wrangel je razpustil svoj štab. Iz protiboljševskih bojev v južni Rusiji znani general Wrangel je razpustil štab svojih oficirjev, s katerim je po svojem porazu pribežal v Jugoslavijo. S svojo materjo namerava živeti kot zasebnik v Sremskih Karlovcih. Od dosedanjega osebja bo obdržal pri sebi le svojega tajnika Kodljevkega.

Oropani Zagrebčani. Blizu Nikšića v Črni gori so razbojniki napadli potniški avtomobil. Med potniki sta bila tudi dva Zagrebčana. Razbojniki so potnikom pobrali ves denar in prtljago. Prtljago jim je moral odnesti šofer v gozd. Potniki imajo nad 30.000 Din škode.

Okradena pošta. Na pošto v Derventi v Bosni so vlomili neznani zlikovci in odnesli pet denarnih pisem, v katerih je bilo 52.000 dinarjev. O vlomilcih ni nobenega sledu.

Iz Primorske.

Italijanska krajevna imena na poštinih pošiljavah. Poštno ravnateljstvo v Trstu je ukazalo vsem poštinih uradom, da ne smejo sprejemati nobenih poštinih pošiljk, kjer bi bilo napisano ime kraja določbe v kakem drugem kakor v italijanskem jeziku.

Gasilsko društvo v Sežani razpuščeno. Tržaška prefektura je z odlokom od 3. sept. razpustila prostovoljno gasilsko društvo v Sežani. Društveno imetje je izročeno sežanski občinski upravi. Društveno premoženje cenijo na 200.000 lir.

Lovska razstava v Gorici. V Gorici so otvorili v nedeljo lovsko razstavo. To je prva prireditve te vrste v Italiji.

Trnovo-Bistrica. Prihodnjo soboto se vrši tu velika slavnost. Italijani so sezidali v Bistrici veliko vojašnico, ki se bo v soboto blagoslovila. Pride kraljevi princ, Mussolini in pesnik d'Annunzio v aeroplanu. Lahko se meje dobro zavarovali. Zavarovan je tudi Snežnik. Sedaj se vrše velike vojaške vaje, ki bodo trajale 40 dni. Trnovo-Bistrica bosta kmalu združena v eno mesto.

Beleške.

Na Bledu je radičevce g. Pucelj v svojem govoru, kakor posnemamo iz »Nar. Dnevnika«, med drugim rekel: »Bili so ljudje, ki so trdili, da se da voditi naša država tudi brez volje enega ali drugega plemena, da bili so ljudje, ki so rekli, da se da državo voditi celo proti volji enega ali drugega plemena.« — Da, res je to, kar je g. Pucelj tu povedal: bili so ljudje, ki so to rekli in trdili, in so še danes. A dobro bi bil storil g. Pucelj, ko bi bil tudi povedal, v katerem taboru so ti ljudje, ki mislijo, da se da naša država voditi brez volje ali celo proti volji enega plemena. In še bolje bi bil storil g. Pucelj, ko bi bil svojim blejskim poslušalcem tudi povedal, kako je njegov šef g. St. Radič nedavno raztolmačil monogram naše države, češ da država SHS pomeni državo Srbov-Hrvatov-seljakov: torej državo brez Slovencev.

Potreben je sporazum in s tem je potrebno tudi popuščanje v gotovih stvareh, je rekel g. Pucelj. — Da, popuščanje v gotovih stvareh, to je potrebno, in to je potem sporazum. Povejte to g. Pašiču, g. Pucelj!

SLS, to najmočnejšo slovensko stranko, so Srbi povabili na razgovor radi sporazuma, toda stranka g. Korošca je odgovorila z ne, tako je trdil na Bledu g. Pucelj. Pozivamo g. Pucelja, da pove, kdaj so Srbi povabili SLS na razgovor radi sporazuma, pa da se ona odgovorila z ne?

»In danes po šestih letih so prišli vsi do prepričanja, da naša država brez sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci ni mogoča,« je dalje rekel g. Pucelj. — Da, tudi to je res: naša država brez sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci ni mogoča. Toda ugotavljamo, da so pristaši SLS bili tega prepričanja že od prvega trenutka postanka naše države, in da je dosti žalostno, če so ljudje drugih strank potrebovali šest let, pa še niso prišli do tega prepričanja in pomagajo ustvarjati in vzdrževati stanje, v katerem ni sledu o sporazumu med Srbi, Hrvati in Slovenci.

In še to je trdil g. Pucelj, da se je že v kratkem času sedanje državne politike marsikaj obrnilo na bolje, v vseh finančnih zakonih zadnjih 6 let so naraščali državni izdatki in s tem davki, pri zadnjih dvanajstih pa da se je to že odpravilo. — Pozivamo g. Pucelja, naj pove, kaj se je obrnilo na bolje in kaj se je odpravilo? Kje in v koliko so se znižali davki?

Politične vesti.

Razkol v češki narodno-demokratski stranki. Iz narodno-demokratske češke stranke je izstopilo 8 poslancev, ki snujejo svojo stranko. Najodličnejši narodno-demokratski disident je bivši češki finančni minister dr. Engliš. Disidenti zahtevajo predvsem, da se morajo k državni politiki pritegniti tudi Nemci. V precejšnji meri pa je krivo razkola tudi tiho nasprotje med Prago in Brnom oziroma med Čehi in Moravani. Disidenti očita jo narodnim demokratom v Pragi, da preveč posnemajo avstrijske politične metode. Po mnenju disidentov je bilo dobro, da so pod Avstrijo narodnostno skupno nastopali inteligenca, delavci, obrtniki in kmetje, danes pa, ko Avstrije ni več, so metode narodno-demokratske stranke zastarele in je potrebna nova grupacija narodnih sil.

Briand za sporazum med Nemci in Francozi. Zastopniku nemškega socialno-demokratskega tiska je izjavil Briand z ozirom na bližajočo se pogajanja z Nemčijo o varnostni pogodbi: »Povejte, da bom nastopil na konferenci z odprtimi kartami. Jaz sem dokazal svojo dobro voljo, ker sem dal izprazniti Essen in Duesseldorf in vse Porurje. Če bi bil hotel, bi bil našel dovolj izgovorov za neizpraznitve. Če pride g. Stresemann na konferenco, mu povejte, da bo stal na trdnih tleh. Kakor hitro bo podpisana varnostna pogodba, bodo rešena takoj vsa sporna vprašanja. Jaz želim mir med Francijo in Nemčijo in vsa moja politika je posvečena temu cilju.«

D. Zunkovič:

Rajhenburg — »Savski Brestovac«?

Slovenec je priobčil v Stev. 195 dne 30. avgusta t. l. opravičeno splošno ogroženje radi uradnega vsiljenega in iz tre izvitiga imena »Savski Brestovac« za Rajhenburg, ker nima to nikake zemljepisne, zgodovinske ali ljudsko običajne podlage, in je povrh še tudi neslovensko. Če že izbiramo n. pr. konju ali psu ime, imamo vselej kako vodilno misel glede na pasmo, barvo, velikost ali lastnost, imena krajem in naselbinam se pa naj dajejo popolnoma brezglavno?

Omeniti moram, da sem bil že pred leti vprašan o tej zadevi in sem podal takrat (l. 1922 v »Straži«) javno svoje mnenje, katero se pa ni vpoštevalo. Opozoril sem tam, da je že narava ustvarila ta kraj kot posebno ugodno obrambno točko. Tukaj se je lahko na »Goric« postavilo prebivalstvo v bran sovražniku, ki bi se približal bodisi ob Savi, bodisi od juga sem z namenom prebroditi Savo. Na »Goric« so bili pripravljeni obrambni nasipi gotovo že davno prej, ko je bil postavljen današnji grad. Ko je pa stal grad, se je ime »Goric« počasi zgubilo, in ljudje so začeli govoriti o »gradu« ali so šli na »grad«. Beseda »grad« pa širši rabi ne zadostuje, ker je na Slovenskem vse polno »gradov«, pridali so torej še »rajc«, iz česar je postalo ime »Rajgrad«, t. j. obmejni grad. »Rajc« je isto kakor »koloc«, t. j. nekaj kar je naokrog omejeno; na Koroškem so še pred nekaj desetletji plesali »visoki rajc«. Ta »rajc« pa znači tukaj visoke obrambne nasipe ali zidove, kateri so zaokroženi in kar je tudi tako bilo. — Grad se imenuje že l. 895. v neki listini »Richenburch«. V tem kraju so živeli po takem Nemci v 9. stoletju, kateri so bili prilagojeni slovenskega imena svojemu jeziku precej dosledni. Iz »rajc« so napravili staronemški »ri-ga« (t. j. kolobar) in pozneje »rihec«; iz grada je postal »burg« in tako se je prelevil popolnoma jasnim potem »Rajgrade« v »Richenburch«, in pozneje, v dobi tipičnega vrivanja novih samoglasnikov v besede, »Reichenburg«, dočim je n. pr. tudi štajerski grad »Riegersburg« obdržal starejšo obliko, čeravno je bil nekoč gotovo tudi »rajgrade« (t. j. trdnjava v kolobaru). Istega izvora so tudi razni »Reicheneck« in »Reichensteine«. Sosednji v kozjanskem okraju ležeči grad odnosno danes razvalina »Reichsteine« imenuje pa še ljudstvo vedno »Rajstanc« ali »Raštajn«.

Ime »Rajgrade« pa imamo tudi n. pr. na Moravskem. Južno od mesta Brno, tik ob reki Svarcava stoji veliki grad po imenu »Rajbrade«, kateri je pa že l. 1048 služil kot samostan. — S tem je dokazano, da so take krajevnoimenske tvorbe stari Slovenci poznali in rabili, katere so se pa drugod v pretekli obliki bolje

ohranile kot pri nas, kjer so Nemci stremili slovenskemu imenu kakage zbirnega kraja dati nemško obliko, da s tem zbrisajo ali vsaj zatemnijo izvorno ime. Na Moravskem se je pa prvotno ime neprestano ohranilo; Nemci so ime »Rajbrade«, katerega jezikoslovno sestavo niso razumili, samo pohabili v »Raigern«. Ni torej nikakega dvoma več, da smo mi v stari dobi svoje trdnjave, katere smo označevali kot »rajgrade«, kojih kulturno-zgodovinski in domobranski pomen bi naj za naprej nadomestila izmišljotina »Savski Brestovac«?

Na slovenski zemlji je pa skrpucalo »Savski Brestovac« sploh nesmisel, ker ne samo ne orientira sploh orientacijo naravnost uničuje. Pridevek »savske« nam ne pove veliko, kajti Sava teče skoz celo državo, in da bi »Brestovac« ležal v Sloveniji, ne bo nihče verjel, ker se pristno srbsko-hrvaška imena »Brestovace«, »Golubovace«, »Orahovace« v slovenske glase kot »Brestovec«, »Golobovec«, »Orehovec«.

Da je torej tu ime »Rajgrad« najumestnejše, ker je kulturno-zgodovinsko in jezikovno utemeljeno in ker tudi nima v naši državi kakage tekmečaki bi raznim uradom pri vsaki priložnosti nagajal, je jasno. Istotako smo pa tudi prepričani, da se bodo tamošnji prebivalci s tem iz nemščino nazaj v slovensko preoblikovanim imenom kmalu in dobre volje sprijaznili. Naši uradi pa naj prepuste izvolitev krajevnega imena ali prebivavcem dotičnega kraja, ali pa zgodovinarjem z jezikoslovnim znanjem, ne pa kakim železniškim »pripravnikom«, kajti na to se ne sme nikdar pozabiti, da tiči v vsakem nepopačenem krajevnem imenu tudi najstarejša zgodovina dotične naselbine.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI.

Razpis gledališkega abonmaja za sezono 1925-1926. Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani razpisuje gledališki abonma za sezono 1925-26 in sicer za abonmaje A, B, C, D, E, F. Vsak abonent dobi tekmo sezono 1925-26, to je od 1. oktobra 1925 do konca junija 1926 po 20 dramskih in 20 opernih predstav. Abonma se plačuje v 8 zaporednih mesečnih obrokih, prvi obrok na dan podpisa abonmaja v septembru, ostalih 7 obrokov pa v času od 1. do 5. vsakega meseca, t. j. od oktobra 1925 do vstevši aprila 1926 pri gledališki blagajni. Cene za polno vplačani abonma so: Lože parter 8 obrokov po 465 Din; lože I. reda št. 1-5 osem obrokov po 540 Din, št. 6-9 osem obrokov po 620 Din; balkonske lože obrok po 325 Din. Partermi sedeži v osmih plačilnih obrokih: I. vrsta po 135 Din, II.—IV. vrsta po 120 Din, V.—IX. vrsta po 115 Din, X.—XI. vrsta po 100 Din. Balkonski sedeži v osmih obrokih: I. vrsta po 110 Din, II. vrsta po 80 Din, III. vrsta po 75 Din. Galerija I. vrsta po 55 Din, II.—III. vrsta po 45 Din in IV.—V. vrsta po 30 Din. Državni uradniki imajo na zgoraj navedene cene 25% popust in plačujejo obroke ravno tako v osmih mesečnih obrokih. Priglasje za gledališki abonma sprejema gledališka uprava v veži dramskega gledališča in sicer od 9. do 12. in od 3. do 5. ure popoldne od dne 9. septembra dalje. Za lanske abonente reda A, B, C, D, E, F so lanski sedeži odnosno lože rezervirani do sobote 12. t. m. Od torka 15. t. m. se na istem mestu in ob istem času sprejemajo novi abonenti. Priglasji za abonma se zaključijo v četrtek dne 17. t. m. popoldne. Uprava prosi vse one, ki se nameravajo abonentirati, da s svojimi priglasili ne odlašajo, ker se nobenemu staremu abonentu ne bo hranilo mesto dalje kot do sobote 12. sept. popoldne.

Turistika in sport.

Planinski dan na Plitvičkih jezerih.

Pravila za Planinsko zvezo sestavljena.

Plitvička jezera se nahajajo v Liki; najboljši dohod imajo od postaje Rudopolje, ako se dospe v jutranjem vlakom. Pot je markirana (meri 13 km) in privede v 3 do 4 urah do prelepih jezer. Seveda je ta pot le stezica za pešce, skozi gozd in med izsušenimi — ako je deževno, pa nad močvirnatimi travniki. Drugi dohod je z naslednje postaje Vrbovine, odkoder vodi široka cesta za vtomobile, ki pri vsakem vlaklu pričakujejo izletnikov. Cesta iz Vrbovine je mnogo daljša od stezice iz Rudopolja in priporočljiva le onim, ki se nameravajo poslužiti vožnje z avtom; vsled dolžine 28 km in obiliga prahu bi je pešcu ne bilo priporočati, razen ako se vrača v Vrbovine k nočnemu vlaklu, ki ima najboljšo zvezo s Slovenijo. A še tedaj si bo marsikdo premislil in se raje zatekel k avtu, da si ne pokvari s slabim koncem lepih vtisov, ki jih hoče ponesti s seboj.

Kljub precej dolgi vožnji in raznim potnim neprilikam se izplača vsaj enkrat obisk one nam Slovincem po večini neznane prirodne lepote.

Iz vseh središč planinskih društev so odpotovali deloma že v petek, deloma v soboto delegati, kakor tudi drugi člani planinskih društev, tako da so prispeli v nedeljo jutraj ali peš ali pa z avtomobili na Plitvička jezera, da prisostvujejo planinskemu dnevu, ki se je vršil 6. in 7. sept. v tem prirodnem raju. Obisk je bil mnogoštevilen. Zlasti Zagreb je bil zelo častno zastopan. Iz Slovenije se je udeležilo tega izleta razen dveh delegatov SPD, to je Rudolfa Rozmana kot namestnika dr. Frana Tomiška, in Maksa Hrovatina še dr. I. Oblak in nekaj drugih članov. Izletniki so si najprvo ogledali izredne naravne krasote teh bahnih jezer in so bili vsi očarani od njih divote. Pri skupnem obedu sta pozdravila goste g. dr. Prebeg, tajnik HPD in dr. Eisenhuth v imenu olupševalnega društva Plitvičkih jezer. Predsednik HPD mini-

ster dr. Krajač in prof. Pasarić sta poslala vsem izletnikom brzojavni pozdrav.

Na tem vseplaninskem izletu so se vršila obenem tudi zaključna posvetovanja za ustanovitev Planinske zveze SHS.

Razprave, ki je bila mestoma zelo živahna in napeta, so se udeležili za Slovensko planinsko društvo gg. Rudolf Rozman ter M. Hrovatin, za Hrvatsko planinsko društvo g. dr. Prebeg, društveni tajnik, za Srbsko planinsko društvo g. dr. Nedeljković, za planinsko društvo Fruška gora g. Gračanin in razni zastopniki plan. društev in klubov v Sarajevu.

Po vsestranskem pretresanju se je sklenilo, da osnujejo Planinsko zvezo S. P. D., H. P. D. in Srbsko P. D. ter planinsko društvo Fruške gore iz Novog Sada. Društva iz Sarajeva se bodo mogla sprejeti šele pozneje, kadar se tamkaj ustanovi enotno društvo z določenimi cilji.

Dolgotrajno razpravo so tvorila zvezna pravila, ki jih je sestavilo H. P. D. s spremembami, ki so se dogovorila že pred sestankom s S. P. D. ter z naknadnimi spremembami, ki jih je predlagalo S. P. D. Končno se je dosegel sporazum ter so se sestavila pravila za snujajočo se planinsko zvezo. Pravila predloži H. P. D. takoj oblastvom v odobritev, nakar bo sklican ustanovni občni zbor Planinske zveze.

Da se je slednji zopet preložil, so krive nekatere difference v mišljenju zastopnikov posameznih društev. Zdi se, da so se te difference povodno planinskega dne izravnavale.

Za prisrčen sprejem, ki bo vsem izletnikom ostal v trajnem spominu, se je zahvalil dr. Nedeljković Hrvatskemu planinskemu društvu v imenu Srbskega P. D. in je poudarjal veliko važnost složne združitve vseh planincev. V imenu S. P. D. je Rudolf Rozman opravičil odsotnost predsednika dr. Tomiška, ki se je moral udeležiti slavnostne otvoritve Doma na Krvavcu. Pozdravil je H. P. D. kot gostoljubnega prireditelja izleta, se zahvalil za prijateljski in iskreni sprejem in izrazil radost, da se povodom tega izleta vsekakor ugodno zaključijo dela za ustanovitev Planinske zveze. Govoril je končno tudi dr. Ivan Oblak, ki je v vznešenih sebedah proslavljal neprekosljivo lepoto Plitvičkih jezer, ki se lahko kosajo z najlepšimi kraji. Isto so poudarjali ostali govorniki. V torek, 8. sept., se je večina izletnikov podala v Zagreb, kjer so si ogledali planinsko, lovsko in sportno razstavo. —

SPORTNI PREGLED.

Zveza nemških zdravnikov za pospeševanje telesne vzgoje je izdala smernice za zdravnike, ki se hočejo posvetiti sportno-zdravniškemu poklicu: Vsak zdravnik mora dokazati, da je bil najmanj pol leta aktiven član kakšnega sportnega društva in torej ne pozna samo dotične sportne panoge, temveč je zadosti orientiran tudi o sportnem društvu, o organizaciji in o tekmah. Udeležiti se mora sportno-zdravniškega kurza, objubiti mora nadaljnjo študiranje teoretičnih vprašanj sportne higijene itd.

Ljubi Nurni, pomagaj! je zaklicala trikratna ameriška zmagovalka v tenisu, Helen Wills, ko ji je v hudem boju enkrat trda predla. Vsi so začudeno pogledali in so videli, kako ji mati ploska in jo bodri. Odkar je veliki Nurni odšel iz Amerike, je Willsova svojo mater nazivala z njegovim imenom. Cisto ameriški način spoštovanja sporilnih veličin. Zadnjič je Nurni pri lahkoatletskih okrajnih moštvovalstvih startal v Abo na Finskem in je na 800 m dosegel čas 2:00,7, na 5000 m pa 14:50,2. Haitiski črncor se je razvil v prvovrstnega skakavca na daljavo; v zadnjem času je skočil 749 cm, 771 cm in 753 cm. Francozi ga smatrajo za svojega; sedaj potuje z drugimi francoskimj lahkoatletiki po Evropi okoli in bomo gotovo še lahko pisali o njem. Med atleti je poleg Catorja najznamenitejši mulat Théard, ki je pretekel 100 m že v 10,6 in ki ga imenuje Paddock najboljšega sodobnega sprinterja. — V Malmö na Švedskem se je vršila lahkoatletika tekma z izredno dobrimi rezultati: Osborne skok v višino 201 cm, Schwarze diskos 43,21 m itd. — Houten je spet v formi 100 m v 10:6. Pri tekmah v Mannheimu je postavil klub Preussen na 53 x 200 m nov nemški rekord 1:05,6; Schüller je tekel 200 m v 22,2. — Finski rekord v skoku na višino je zboljal Wahlstedt na 190 cm; pri istem meeningu je pretekel Rastas 10 km v 32:05,5. — Danski maratonski tek je dobil Tzel Jensen v 2:33:38 pred Švedom Kinnom v 2:37:28. — Nekaj na novo priznanih nemških rekordov: 110 m staja Trossbach 14,9; 200 m staja isti 28,7; vrsta 4 x 100 m 42,2 (Deutscher Sportklub); sunek kamna obojerno Kaver Geier 17,74 m (10,41 + 7,33); sunek kroglice Söllinger 14,33; diskos obojerno Buchgeister 75,53 (41,35 + 34,18). — Nemški sprinterji prvovrstne kakovosti lezejo kar iz tal; Wege iz Leipziga 100 m 10,6, Schlösse 10,8, Birk 10,9. O drugih smo že poročali. — Nemčija je potokla Švico; žalibog Martin ni nastopil in ni zato prišlo do boja s Pelizerjem. Par rezultatov: 100 m Körnig 11,200 m, Körnig 22, 400 m Labach 49,7, 800 m Pelizer 1:55, kroglice Schröder 13,86, skok v daljavo Köppke 7,04, ob palici Reeg 3,60 itd. — Oger Barsi je dosegel na 500 m boljši čas kakor je pa od leta 1922. obstoječi svetovni rekord Šveda Lundgren, 1:05 proti 1:05,5; Lundgrenov rekord so prekosili tudi že Amerikane Campbell, Šved Svensson, Šviciar Martin in Holandec Paulen pa ni mednarodna atletika zveza nitičar priznala. — Švedska moštvovalstva v stadionu v Stockholm so pokazala marsikaj lepega; omenimo: 200 m Petersson 22,2, kroglica Jansson 14,10, 5000 m Ekblöf 15:10, 10 km Stenlid 31:27,9, skok v višino Oesterberg 1,90, ob palici Lindblad 3,65, kopje Blomquist 60,59 (tudi dva druga še čez 60). — Mednarodni meening Sparie v Pragi je prinesel dvakratno zboljšanje česke rekorda v metu kopja; dosedanjí rekordar Slavjan Hmelik da je pognal 59,15 m daleč, njegov tovariš v klubu, Prunar, pa 60,64 m. S tem metom je prišel prvi Čehoslovak v mednarodno vrsto.

Rigoulet je postal profesional in bo meril s Cadinom svojo moč 6. oktobra. S prestopom Rigouleta v tabor profesionalov je zgubila ameriška atletika najboljšega sedanjega zastopnika. Tri svetovne rekorde je vzel s seboj: poteg z desnico 101 kg, dvoročni poteg 125,5 kg, dvoročni sunek ob prostem dvigu do prvi 161,5 kg.

Stara grča Poddubni, slavni rokoborec predvojnega in, kakor vidimo, tudi povojnega

časa, bo letos novembra 54 let star. Pa je podri v Berlinu vse, kar se mu je postavilo po robu, staro in mlado; odnesel je prvo darilo. Jaago je zadnjič Leskinoviča s težavo zdelal, Nemec Schwarz ga je sedaj laže, s Schwarzem se je Poddubni zmeraj kar igral. Torej! Kaj, ko bi mogli aranžirati v Ljubljani kakšno tekmo, pa Poddubni dobi zraven in starega njegovega prijatelja Zaikina!

Angleški bokser Phil Scott je stavil, da bo izvozel v enem tednu tri hude boje. Stavo je dobil, tri izborne nasprotnike je premagal, boksal se je pa 31 rund. — Orca Willsa so vprašali, zakaj se Dempsey noče boriti z njim. Rekel je, da se ga Dempsey boji. Nato ga je nekdo narahlo opomnil, da je Dempsey Tirpoja potolkel k. o. Wills se je pa samo neodločno boril z njim. Nakar se je črnc razjezil in je dejal, da je Tirpoja samo paridiral.

Plavač Arno Borg je plaval 10 x 50 m v 6:18,2, nov svetovni rekord; prejšnji 6:19. — V Doveru se je vršila slavnost v spomin kapitana Webba, ki je pred 50 leti prvi preplaval kanal. Šele leta 1911. ga je preplaval drugi, Burgess. A Webb ni imel očal in krink, kakor jih imajo sedanjí plavači, plaval je brez vseh pomočkov.

Veliko se govori o porazu francoskih tenisigraevcev Lacoste in Borotra (kot par) v Ameriki; bila sta kmalu izločena. Končno znago je izvozel ameriški par Richards-Williams. Trojno moštvo je dobila znana igravka Willsowa, ona, ki je klicala: »Ljubi Nurni, pomagaj!«

Gloria (Reka) : Ilirija 12. in 13. t. m. V soboto in nedeljo priredi SK Ilirija prve in najbrže edine mednarodne tekme večjega obsega v letošnji jesenski sezoni. Odigra dve tekmi z vodilnim reškim klubom »Gloria«, tretje italijansko moštvo, ki nastopi v Ljubljani, je jako interesanten gost. V Subotici je zmagal nedavno nad Sandom (ki velja za enakovrednega »Bačke«) s 4 : 0, Gradjanski (Zagreb) je igral z njo na Reki 3 : 2 in 1 : 1, splitski Hajduk ji je podlegel z 0 : 1. V moštvo igra zadnje čase bivši vratar dunajskega Rapida Köhler. — Predtekmi v nedeljo: Ilirija jun. : SK Krakovo, Slovan komb. : Ilirija rez.

Kolesarske prireditve na sportnem prostoru SK Ilirije so privabile na praznik precejšno število publike, ki je z zanimanjem sledila raznoličnemu sporedu. Poleg resnih hitrostnih dirk kolesarjev in motociklistov so izvanredno ugajale takozvane Ghim-Khana igre, to je vožnja skozi in preko raznih zaprek, ki zahteva veliko izvežbanosti in prisotnosti duha ter popolno obvladovanje vozila. Rezultati posameznih tekmovalov so sledeči: Dirka kolesarjev juniorjev 2 km: 1. Senica (Primorje) 4 min. 23 sek., 2. Moren (Primorje), 3. Goltes (Koles. Ilirija). — Dirka kolesarjev seniorjev 2,8 km: 1. Senica 5:11,8, 2. Goltes, 3. Vespertnik (Prim). — Handicap motocikli 4 km: 1. Kopač (Motoklub Slovenija) 5:10,2, predjem 200 m, 2. Ogrin (Motoklub Slovenija), 3. Zalokar (Motoklub Slovenija). — Ghim-Khana kolesarjev: 1. Zanoškar (Sava), 2. Hval (Prim.), 3. Glavič (Prim.). — Ghim-Khana motociklistov: 1. Kopač, 2. Ogrin.

Primorje : Jadran 5 : 1. Namesto tekme z zagrebškimi Železničarji je odigralo Primorje v torek prijateljsko tekmo z Jadranom, katero je odločilo v svoj prid v razmerju 5 : 1. Taktično jako dobro igro je podala pri tem napadalna vrsta Primorja, medtem ko obramba ni bila vedno kos svoji nalogi. Jadran je nastopil s nekaterimi rezervami ter niti približno ni mogel ponoviti izvrstne igre, ki jo je podal dva dni prej proti Iliriji.

Celje : Atletiki 1 : 1. V korist Olimpijskega fonda sta absolvirala v Celju SK Celje in Atletiki v torek prijateljsko tekmo, ki je končala z neodločnim rezultatom. Igra je bila živa in zanimiva. Celje v polju nekoliko v premoči, katere pa slaba napadalna vrsta ni znala izrabiti.

Belgrajska Jugoslavija je v nedeljo podlegla HASKu v Zagrebu z 0 : 2, v torek v Splitu Hajduku istokot z 0 : 2. V Zagrebu sta igrala v torek Gradjanski in HASK prijateljsko tekmo, katero je HASK izgubil z nič manj kot 2 : 7.

Umetnostno-zgodovinsko društvo priredi ob ugodnem vremenu v nedeljo, dne 13. t. m. pod vodstvom dr. F. Stetela izlet na Vrhedec (ogled novoodkritih fresk iz konca 13. ter zač. in konca 15. stol), Horjul, Zaklanec in Lesno Brdo. Odhod z glavnega kolodvora z vlakom ob 7.48, cilj postaja Drenov grif. Pešhoje ves dan 3—4 ure.

Važna razsodba uprav. sodišča glede nabavljajlnih zadrug.

Razsodba upravnega sodišča v Celju z dne 1. sept. 1925 št. F 47/25 v zadevi tožbe »Nabavljajne zadruge državnih nameštencev v Brežicah proti davku na poslovni promet:

Dejanski stan: Davčno okrajno oblastvo v Mariboru je predpisalo nabavljajni zadrugi z odkom z dne 20. febr. 1925, št. 69/11, davka na poslovni promet za četrtletje 1925 za davčni leti 1922 in 1923 ter za prvo in drugo četrtletje 1924. Nabavljajna zadruga je vložila proti temu predpisu pritožbo na delegacijo ministrstva financ, v kateri izpodbija dolžnost plačevanja davka na poslovni promet, češ da je zadruga v smislu člena 78 uredbe o nabavljajnih združbah državnih službenec z dne 30. dec. 1920, »Službene Novice« št. 292 oproščena davkov in vseh doklad za poslovanje. Delegacija ministrstva financ je priziv zavrnila iz sledečih razlogov:

Nabavljajne zadruge so v smislu št. 78 uredbe o teh združbah oproščene samo onih davčnih vrst, ki so obstojale, ko je stopila uredba v veljavo, ker je zakonodajalec logično pri konceptiji uredbe zamogel misliti le na obstoječe oblike in vrste davkov. Zakon o davku na poslovni promet je stopil v veljavo pozneje kakor uredba o nabavljajnih združbah. Ta zakon je osnoval povsem novo obliko davka, ki popreje še ni obstojala. Zakon o davku na poslovni promet v čl. 8, kjer so navedeni primeri, v katerih se priznava prostost tega davka, ne navaja nabavljajnih združb. Take zadruge se torej ne morejo okoristiti z beneficijem člena 78, v kolikor zadeva ta beneficij davek na poslovni promet.

Upravno sodišče je tožbi ugodilo in izpodbijani upravni akt zaradi nezakonitosti razveljavilo. Pri presoji predmetnega upravnega spora se je upravno sodišče sklicevalo na svoji razsodbi z dne 6. nov. 1923, št. F 26/23-6 in z dne 18. dec. 1923, F 3/23-12, v katerih je vprašanje, ali se da pod določilo člena 78 uredbe o nabavljajnih združbah: »Zadruge in zveze se oproščajo davkov in vseh doklad za poslovanje, glavnice in dohodke«, podvesti tudi davek na promet, rešilo v pozitivnem smislu, sicer je pa naslednje razmotrivalo:

1. S št. 78 uredbe o nabavljajnih združbah se je za uradniške zadruge statutarni splošni davčni privilegij, glasom katerega niso hoteli teh zadrug oprostiti samo davkov, ki so za časa, ko je stopila ta uredba v pravno moč, že obstojali, nego pod gotovimi pogoji tudi vseh bodočih davkov. Če bi bil zakonodajalec hotel omejiti prostost nabavljajnih združb samo na gotove davke, bi moral te davke navesti posebej s tako preciznostjo, ki bi ne priuščala nobenega dvoma. Tako bi moral navesti

iz vseh štirih davčnih sistemov, ki veljajo še danes v državi, če že ne individualno zadevne davke, pa vsaj glavne konture, iz katerih bi bilo spoznati natančno dotični davek. Zakonodajalec pa tega ni storil, ker ni hotel prostosti nabavljajnih združb omejiti samo na gotove donosnine, ki pri združbah velikokrat ne pridejo niti v poštev, tako da bi ostala davčna dolžnost brez pravega efekta. Zakonodajalec pri težkočah, ki izvirajo iz bistvenih razlik vseh štirih davčnih sistemov, tega tudi ni mogel storiti, zato je podal samo nekaj okvir (»rad. kapital i prihod«), v katerega spadajo ne samo že obstoječi davki, v kolikor zadevajo nabavljajne zadruge, nego je v ta okvir vvrstili tudi vsak prihodni davek, če mu je neposredno ali posreden predmet prihod iz »rada in kapitala«. Da pa spada davek na poslovni promet v ta okvir, je upravnno sodišče, kakor uvodoma navedeno, že povsem razsodilo in temu toženo oblastvo ne ugovarja več niti v odloku o zavrnitvi priziva niti v odgovoru na tožbo.

2. Kar se tiče trditve toženege oblastva, da je zakon o davku na poslovni promet stopil v veljavo pozneje, ko zakon o nabavljajnih združbah ni ista povsem pravilna. Iz stenografskih beležk zakonodajnega odbora je nasprotno razvidno, da je uredba o poslovnem davku postala zakon dne 27. nov. 1921, na kateri dan je bila izglasovana v zakonodajnem odboru. Uredba o nabavljajnih združbah pa je bila v smislu člena 130 ustave zamenjana z zakonom v seji zakonodajnega odbora z dne 1. jana 1922, ko zakon o nabavljajnih združbah, tedaj dolga v smislu 1. odst. člena 130 ustave moč zakona dne 28. nov. 1921 in sicer v obliki in z vsemi določili stare uredbe, ki je od zakonodajnega odbora sprejela brez sprememb. Lex posterior derogat priori velja tedaj nasprotno v prid zakonu o nabavljajnih združbah napram zakonu o davku na poslovni promet. Ker je zakonodajni odbor sprejel uredbu o nabavljajnih združbah brez sprememb, je jasno, da je vzdrževal vse zadruge namenjene ugodnosti, torej tudi oprostitvev od prometnega davka.

3. Zakon o davku na poslovni promet v členu 8, kjer so navedene oprostitve, sicer res ne navaja nabavljajnih združb, vendar po naziranju upravnega sodišča to ni potrebno. Oprostitve, navedene v členu 8 uredbe oziroma poznejšega zakona se nanašajo na one juridične in fizične osebe, ki jih do takrat še niso imele; uradniške nabavljajne zadruge so pa že uživale davčni privilegij na podlagi večkrat omenjene uredbe, v katerih pravicah niso bile po zakonu o prometnem davku prikrajšane, ker slednji zakon nikjer ne statira odtegnitev ali utesnitve te pravice. Vzrok za okolnosti, da med oprostitvami člena 8 uredbe o davku na poslovni promet nabavljajne zadruge niso posebej navedene, je iskati v tem, da je ob izaji uredbe o davku na poslovni promet že obstojal privilegij nabavljajnih združb glede vseh davkov, torej tudi glede prometnega davka, vsč časar ni bilo treba, da jih nova uredba o poslovnoprometnem davku na poslovni promet tudi za slučaj, da bi bil lex posterior ne bi zamogel omajati davčne prostosti člena 78, ker ta člen ni niti ukinjen, bodisi izrečno, bodisi na konkludentni način, niti spremenjen po zakonu o davku na poslovni promet in tudi ni s tem zakonom v nasprotju, tako da lahko živi svojo lastno eksistenco poleg oprostitvev po členu 8 zakona o davku na poslovni promet.

4. Nadaljnemu ugovoru delegacije, da je prometni davek po svojem ekonomskem namenu in načinu odplačevanja posredni davek, ne pripisuje upravnno sodišče nobene bistvene važnosti. Upravnno oblastvo spregleda pri tem dve okoliščini: 1. da ravno zakon o davku na poslovni promet predvideva oprostitvev od takšnega posrednega davka tudi glede drugih združb n. pr. kmetijskih združb in 2., da je bil namen zakonodajalca pri ustanovitvi nabavljajnih združb zaščititi potom zadrug za drugarje — državne nameštence —, katere je hotel poleg zadrug oprostiti tega po naziranju upravnega oblastva posrednega davka.

Ker je upravnno oblastvo z izpodbijano odločbo kršilo z zakonom zajamčeno pravico nabavljajne zadruge državnih službenecv v Brežicah do oprostitve davka na poslovni promet, je moralo upravno sodišče upravni akt zaradi nezakonitosti razveljaviti.

Zaradi važnosti spornega vprašanja za vse nabavljajne zadruge v Sloveniji priobčujemo razsodbo upravnega sodišča skoro dobesedno.

Izpred sodišča.

Antimiva komunistična obravnava. Včeraj dopoldne se je vršila pred tukajšnjim senatom dež. sodišča obravnava zaradi vtihotapstva komunistične literature preko Avstrije v našo državo. — Kot obtoženci so nastopili zasebna uradnika Aleksander Kobler in Ladislav Kordič, oba iz Ljubljane in pa Tomaž Wolf, delavec na Javorniku na Gorenjskem. — Obsežna obtožnica jih obtožuje, da so nameravali dne 21. dec. lani vtihotapiti preko državne meje iz Avstrije v svrbo razširjenja v državi od »kzvršnega odbora komunistične balkanske federacije na Dunaju izdane proglase, časopise in brošure, ki merijo na to, da se delavci in kmetje nečujejo na nasilje zoper drž. oblastva, določena z ustavo, in da se ogroža javni mir ali spravlja v nevarnost javni red, a so bili od avstrijskih obmejnih organov zasačeni. Zaplenili so jim tam dva zavoja materiala in so jih čez nekaj dni postavili na našo mejo pri Dovjem, odkoder so prišli obtoženci zopet domov. — Ta dogodek pa je javil naš celovski zastopnik našim oblastem, ki so uvedle obsežno preiskavo, katere uspeh je bil ta: da dne 17. marca letos aretirali današnje obtožence kot vtihotape komunistične tiskane propagande v našo državo. Uvedle so se obsežne preiskave, ki so trajale dolge mesece in je prišlo še le včeraj do obravnave. Ves ta čas pa so bili obtoženci v preiskovalnem zaporu. — Obtožnica opira svojo obtožbo na tele razloge: Pred vtihotapom v državno skupščino dne 8. febr. letos je začela delovati komunistična balkanska federacija na Dunaju z vsio silo v naši državi. Ker ta pismena propaganda po pošti radi ostre cenzure na poštah in železnica ni šla, so izbrali dunajski komunisti pri nas zanesljive komunistične agitatorje, ki naj bi vtihotapili v državo razne komunistične spise in jih razdelili med kmete in delavce. Taki zaupniki so bili glasom obtožnice današnji obtoženci, ki so res komunisti, kar tudi pošteno priznajo in so tudi pri obravnavi pri tem vstrajali. — Obdolženci so imeli glasom obtožnice svojega zaupnika v princ Lichtensteinski elektrarni v Podrožci, kjer se je sprejemala komunistična propaganda literature iz Dunaja in se izročala jugoslovanskim posolancem, ki so prihajali baje čez Golico. — Dne 21. dec. so šli obtoženci iz Jesenic čez Golico v Podrožko kot turisti. Pri svojem zaupniku sta našli prvoobtoženo v svoja nahrabnika dva zavoja komunističnih tiskovin in sicer: Več izvodov časopisa: »La Federation Balkanique«, Proglase makedonskega revolucionarnega komiteja, podpisane od Aleksandra Todorova in Protogerova, brošuro »Lenin und Leninismus«, in pa poročila o šestem komunističnem kongresu. Toda nazaj grede so jih avstrijski obmejni stražniki prišli in so jih odpeljali najprej v Celovec od tam čez par dni v Beljak, kjer so jih pa kot njih nič nevarne po-

stavili na Dovjem na našo mejo, odkoder se jim je posrežilo, da so prišli zopet srečno, toda brez spisov, domov. — Vsed poročila našega zastopnika v Celovec, ki je o tem poročal, so začeli te komuniste iskati in so končno res aretirali današnje obtožence. — Osumljeni so pri nas fotografirali in so poslali te fotografije nemškemu uradam, ki so imeli s temi vtihotape posla, v vpogled. Te oblasti so z večjo ali manjšo gotovostjo ugotovile, da so to oni možje, ki so jih zasačili na meji z inkriminiranimi spisi. — Za obravnavo je vladalo posebno med komunisti veliko zanimanje in je bila sodna dvorana skoro polna poslušalcev. — Pri zaslišanju sta prvoobtožena odločno zanikala, da ona nista onadva, ki jih toži obtožnica in sta izjavila, da sta bila v istem času drugje in sicer je trdil Aleks. Kobler, da je bil v istem času, ko se je vršil ta dogodek ob koroško slovenski meji, v Belgradu, drugi pa je trdil, da je bil v Zagrebu in sicer na seji pokrajinske zveze. In smeje je dostavil Kordič, da niti ne ve, kje je Golica. — Tretji obtoženeec Wolf pa je priznal, da je srečal na Rožni planini, kamor je šel po mleko, dva tuja turista, ki sta ga preprosilila proti nagradi 200 Din. da jih pelje v Podrožico. Odločno pa je trdil, da ta dva nista bila, da teh ni še prej nikdar videl in jih je spoznal šele pri preiskovalnem sodniku v Radovljici. — Po daljšem zaslišanju raznih prič in čitanju nemških in naših zapisnikov in po daljšem posvetovanju je sklenil senat sledeče: Ker je dokazni material tak, da bo treba sklepati, če so storili ti ali ne, in je treba presoditi tudi vprašanje, če je dejanje tudi res kaznivno, in ker dalje ni na razpolago knjig in letakov, se jih tudi ne more presoditi, če so komunistični in protidržavni, se razprava preloži in se vrnejo spisi preiskovalnemu sodniku, da skuša dobiti od nemških oblasti inkriminirane tiskovine. Ker so pa obenem odpadli tudi zaporni razlogi in tudi ni zapor več obligatoren, se obtoženci izpuste, seveda proti objubi, zopet na prosto. — Obtoženci bi bili tak izpuščeni, toda državni pravdnik je prijavil z enkrat pritožbo.

Po svetu.

Predor pod Bosporom. »Ikdam« poroča, da je neka velika angleška finančna družba carigrjski mestni upravi stavila ponudbo, da zveže evropsko celino z Azijo pod bosporskim prelivom z velikimi železniškimi predorom. Projekt resno študirajo.

10 kilogramov težak novorojenček. Kmetica Tereza Pagliarullo v Tarantu je porodila sinčka, ki je tehtal takoj po rojstvu 10 kilogramov. Mati in težki sinko se počutita prav dobro. Tereza Pagliarullo je porodila že 18 otrok.

Prvi parni stroj iznašel Rus? Prvi parni stroj je baje iznašel že l. 1763. neki Ivan Ivanovič Polzunov, sin navadnega vojaka. Načrt in model so pokazali carici Katarini II. Polzunov je dobil 400 rubljev podpore; poslali so ga v Petrograd, da bi dalje študiral in izdelal stroj v pravi velikosti. Komaj pa je svoje delo dovršil, je umrl za jetiko in tako je vsa stvar zaspala. Zveza kovinarjev sedaj študira dokumente o teh dogodkih; menijo, da se bodo v starih carskih arhivih gotovo dobile še kake listine, ki naj pričajo o tem.

Ameriški bogataši. Davčni urad Zedinjenih držav objavlja vsako leto imena največjih davkoplačevalcev. Letos je plačala največ davka tvrdka Ford. Ta je plačala 16½ milijona dolarjev davka. Ford osebno je plačal 2,6 milijonov dolarjev. Največ osebne dohodnine, namreč 6,3 milijone dolarjev, je plačal Rockefeller ml. Ameriški finančni minister Mellon je plačal 1,8 mil. dolarjev, njegov brat pa 1,1 mil. dolarjev. Od filmskih igralcev plača Gloria Swanson 57.000 dolarjev davka, Harold Lloyd 28.000, Pola Negri 15.000, Chaplin pa samo 345 dolarjev. Iz davčne svote se da izračunati, da je Fordovo podjetje lansko leto zaslužilo 115 milijonov dolarjev čistega dobička.

Amundsen. Norveški državni svet je zvišal narodno darilo, ki so ga priznali Amundsenu za njegove zasluge na geografskem tečajnem polju, od 6000 norveških kron na leto na 12.000 kron.

Morski volkovi so se v velikem številu pojavili ob maroškem obrežju ter zelo nadlegujejo in straše ribiče. Pred kratkim so napadli neki ribiški čoln; ribiči so se jih le s težavo ubranili.

Boj proti draginji na Ogrskem. Ogrska vlada se dogovarja z gostilničarji, da vpelejo enoten obed za ceno 15.000 kron (1 zlata krona) in enoten kruh, ki bi veljal 5200 kron kilogram. Sedaj stane kilogram kruha na Ogrskem 6800 mažarskih kron.

Rdeči častniki. Vojaške sovjetske šole so izvežbale letos 6000 častnikov za rdečo armado. Narodni komisariat za vojaštvo poroča, da je 47 odstotkov novih častnikov članov komunistične stranke, 29 odstotkov jih pripada mladinskim organizacijam komunistične stranke, je torej isto; 24 odstotkov jih je pa brez stranke. Na Ruskem velja samo komunist, in kdor ni komunist, velja za brezstrankarja. Od novih častnikov jih je 38 odstotkov delavcev ali delavskih sinov, 53 odstotkov pa je kmetijskega stanu. Poklica ostalih 9 odstotkov statistika ne omenja, so pa bržkone sinovi sovjetskih uradnikov. Intelektualcev boljševeki ne marajo in jih zlasti k vojaški službi kaj neradi pripustijo.

Financijska delegacija za Dalmacijo je prenehala delovati. En del njenih agend prevzame finančni ravnateljstvo v Splitu in Dubrovniku, en del pa finančna delegacija v Sarajevu.

Češkoslovaški parlament bo o priliki jesenskega zasedanja obravnaval sledeče zakonske predloge: novelo volivnega reda, stavbni zakon, davčno reformo, novo službeno pragmatiko in zakon o pomoči krajem prizadetim po uimah. Zasedanje najbrž ne bo trajalo niti en mesec. Nato bodo razpisali volitve.

Gospodarstvo.

Zaključek V. ljubljanskega velesejma.

V torek je bil zadnji dan V. ljubljanskega vzorčnega velesejma. Obisk cenijo na 20.000 oseb. Karakteristika zadnjega dne je bila nadrobna razprodaja, ki je naravnost cvetela. Omeniti je zlasti velik obisk podeželskega prebivalstva.

Letošnji jubilarni V. velesejem je pokazal, da se nahaja slovenski narod na pravem potu k gospodarski osamosvojitvi.

Kljub neugodni gospodarski konjunkturi, je letošnji velesejem uspel v vsakem oziru. Velesejem je pokazal serioznost in solidnost našega gospodarskega življenja. Letošnji velesejem pomeni zopet korak naprej v našem gospodarskem življenju. Ljubljanski velesejem je postal naravnost naša trajna gospodarska institucija, ki je ponesla ime Ljubljane po cellem svetu. Tako inozemsko kakor tudi časopisje cele države piše pohvalno o ljubljanskem velesejmu. Točne kupcijske rezultate velesejma objavimo v kratkem. Najboljši dokaz za ugoden rezultat pa je dejstvo, da je okoli 70 razstavljalcev že dosedaj podpisalo obvezne prijavnice za prihodnji velesejem v letu 1926. Ravnotako je tudi ogromna večina ostalih razstavljalcev izjavila, da je zadovoljna z rezultati in da se udeleži prihodnjega velesejma.

Neprecenljiva narodno-gospodarska škoda bi bila za Ljubljano, če bi opustila svoj vzorčni velesejem. Kajti, če ga je vzdržala v svojo korist še 5 let, je upravičeno pričakovati, da se bo vršil velesejem še v naprej.

Vsekakor moramo ob zaključku uspele prireditve V. ljubljanskega velesejma povdariti delo ljudi, katerim gre zasluga za to in sicer moramo omeniti predvsem agilnega predsednika g. Frana Bonača, njegovo desno roko izbornega organizatoričnega delavca ravnatelja g. Milana Dularja in levo roko neumornega tajnika g. Egena Zoisa; teh delo je namreč dovelo velesejem do takih uspehov.

Živinorejska razstava.

V nedeljo se je vršila 2. živinorejska razstava. Vreme je bilo za razstavo kar najboljšje. Ker ni bilo vročine, ni bilo tudi mrčesa in živina je bila lahko mirna.

Razstavo je otvoril ob pol 10 kmet. svetnik g. Rohrmann s pozdravom navzočih. Prisostvovali so otvoritvi mariborski veliki župan g. Pirkmajer, češki gen. konzul g. Boneš, avstr. konzul g. Troll, ljubljanski mestni gerenti gg. Puc, Likozar in Turk, dvorni svetnik g. Fr. Suklje, predsednik zbornice za trg., obrt in ind. g. Knez, podpredsednik g. I. Ogrin, I. tajnik zbornice in podpredsednik Centrale ind. korporacij g. Windischer, predsednik zveze industrijev g. Dr. Hribar, tajnik Zveze ind. g. M. Suklje, predsednik velesejma g. Bonač in ravnatelj g. M. Dular. Od kmetijskih strokovnjakov je omeniti: šef kmet. oseka g. Sanein, tajnik Kmetijske družbe g. inž. R. Lah, konj. podpolkovnik g. Sever, živinorejski instruktor g. Fr. Krištof, živilozdravniki gg. F. Tepina, g. Slajpah, g. F. Černe, klet. nadzornik g. Gombač, kmet. svetnik Zidanšek.

V otvoritvenem govoru g. Rohrmanna smo čuli apel na vse faktorje, naj se pobrigajo za napredek živinoreje, in na živinorejce same, da naj delajo za svoj prospek.

Po otvoritvi so začele komisije ocenjevati živino in sicer konje, govedo in nazadnje ovce.

Izplačanih je bilo 88 nagrad in izročenih več diplom. Za nagrade so dali: vlada 12.000 Din, uprava velesejma 10.000, Kmet. družba 8.000 Din in ljub. mest. občina 2.000 Din.

Nagrade so bile različne: prve povečini 400 Din, nadaljnje tri pa od 300 do 100 Din. Med razstavljalci in ostalimi posetniki razstave je bilo veliko zanimanje, kdo dobi prve nagrade. Vse je napeto pričakovalo, kakšen bo izid ocene. Okrog 5 popoldne je ocenjevalna komisija zaključila svoje delo in objavila seznam premirane živine in konj. Prve nagrade so prejeli sledeči posetniki: Razstava konj za toplokrvne kobile z žrebci: polkovnik Milislav Antonijević za angl. kobilo »Sevo« r. 1920; za mrzlokrvno noriško kobilo r. 1919 pa Fran Golorej iz Vokla. Pri toplokrvnih kobilah brez žrebet je dobi prvo nagrado polkovnik Nedšč za angl. kobilo »Cezo« r. 1918. Pri mrzlokrvnih iste skupine pa Anton Hafner iz Zabcne za noriško kobilo »Doro« r. 1919. Pri štiriletnih toplokrvnih je prejel prvo nagrado Ljubomir S. Stojanovič iz Ljubljane za anglo-arabko »Sokko« r. 1921 za mrzlokrvno iste skupine Jakob Skok iz Pristave pri Mengšu za noriško kobilo »Bergo«. Od triletnih toplokrvnih prvo nagrado Jože Stojin iz Ostrog pri St. Jerneju, za mrzlokrvne pa Fran Molj z Vogelj. Pri dveletnih mrzlokrvnih je dobi prvo nagrado Matija Smuk iz Bevk za noriško kobilo »Lucco«. Pri žrebcih je prejel prvo nagrado Luzar Fran iz Grbelj pri St. Jerneju.

Pri živalski razstavi so dobili prve nagrade: Za pingavske bike Grašič Franc iz Klanca pri Predoslju, živinorejska zadruha Zredoslje ter Graščina Črnelo, občina Kamnik. Za simodolske bike ni bila oddana prva nagrada. Za bike montafonske pasme so prejeli prve nagrade Ignac Novak iz Male vasi pri Podgori in Ivan Boštjančič iz Vidma. Za pingavske krave Jernej Ziler iz Rupe, občina Predoslje in graščina Jablje. Za montafonske krave je prejel prvo nagrado Ivan Drnule iz Strug in pa Hočevar Lovro iz Velikih Lašč. Za pingavske telice so prejeli prve nagrade: veleposestvo Smlednik in graščina Jablje. Gojitelji simodolske pasme so prejeli edino pri telicah prvo nagrado, in sicer jo je prejel Anžič iz Stepanje vasi. Iz tega bi se sklepalo, da se ljubljanska okolica ni tako zavzela za razstavo kakor ostali deli. Za montafonske telice so prejeli prvo nagrado Vrhove Stanislav iz Vrhove pri Dobrovi in pa Anton Klavs iz Podgorice, občina Podgora.

Spolšno je bilo priglaseno na razstavo zelo veliko živine skoro brez izjeme čiste pasme. Konji, bikli, krave in telice so bili taki, da de lajo čast našim živinorejcem.

Ljubljanski velesejem je storil s prireditvijo takih razstav zelo veliko za povzdigo naše živinoreje in upamo, da se bodo razstave še ponavljale v še večjem obsegu. Dolžnost vseh interesiranih faktorjev pa je, da pomagajo naši živinorejci pri njenem prizadevanju za napredek in izboljšanje.

Trgovska pogodba z Avstrijo.

Ministrstvo za trgovino in industrijo je izdalo obvestilo glede nove trgovske pogodbe z Avstrijo, iz katerega posnemamo sledeče:

Nova pogodba ima pet delov: splošni, tarifni, pogodba o obmejnem prometu, veterinarska konvencija in pogodba o pašnih pravicah.

Mi smo z naše strani napram Avstriji šli za tem, da dosežemo zmanjšanja, oz. saj vezanja carin za našo primarno produkcijo (agrarno) in industrijsko, ki predeluje poljedelske produkte ter za industrijo, ki je navezana na avstrijski trg (zobotrebci, žebli, suha roba in kemikalije). Upoštevati je bilo, da druge države uvažajo v Avstrijo nekatere predmete v večji količini kakor mi, pa je zato v našo korist klavzula največje ugodnosti. To velja za moko, zaklano živino, za lahke prašice in meso od njih.

Kar se tiče sadja, grozdja za jelo (15 zl. K za 100 kg), črne in bele čebule (3 K), suhih gob (10 K), hmelja (20 K) in moke, smo dobili vezanje carinskih postavk, dano drugim in dossegli gotove olajšave za izvoz jabolk in hruške ali rinfusa. Uspeli smo znižati carino na suhe slive (na 6 in 8 K), na suha jabolka in hruške (na 6 K), na paradiznike (na 4 K), na zeleni grah in fižol (na 5 K).

Za klavno govedo je uspelo samo vezati carino (5 zl. K za 100 kg), pri čemur se bo najbolje izplačal izvoz boljše živine, ker se tedaj vsota carine v razmerju napram vrednosti živine manjša. Enako je vezana carina za lahke prašice od 40 do 100 kg teže za 9 zl. K po kom. Doseženo je znižanje carine na debele prašice preko 110 kg (na 3 zl. K od kom.), za konje za delo je dosežena mala carina 60 in 30 zl. K, a prosto za konje za klanje. Za zaklano perutnino je carina znižana (na 15 K), a živa izvezemši divjo plača 8 zl. K za 100 kg. Znižana je carina na sladkovodne sveže ribe na 5 zl. K za 100 kg, rake (na 80 zl. K za 100 kg) in morske jastoge (na 250 zl. K za 100 kg). Carina za mast, salo in slanino smo vezali (na 3.80 K), istotako za bučno olje (15 zl. K za 100 kg).

Kar se tiče vina, smo dosegli kontingent 40.000 hl belega in 40.000 hl črnega vina v sodih izpod 13 odstotkov alkohola po znižani carini (30 K za 100 kg), doseženo je tudi znižanje na isto stopnjo za vsa vina v sodih z nad 13 odstotkov alkohola (na 80 zl. K za 100 kg). Za slučaj izčrpanja dogovorjenega kontingenta enega vina, se more za izčrpani kontingent uvoziti samo polovica količine drugega kontingenta.

Carina za mineralno vodo je znižana na 1.40 zl. K za 100 kg.

Za naše izvozne surovine je doseženo znižanje carine. Dosežen je svoboden uvoz našega hrastovega in kostanjevega ekstrakta. Ukinjena je carina na pareno bukovno, znižana je carina na parkete (na 5 K), vezali smo vzajemno carino križano zlepljenih furnirjev (na 10 K), za cement so vezane car. postavke (s 0.80 K). Za kemično industrijo smo dosegli deloma znižanje, deloma vezanje carin. Najvažnejši uspeh je na tem polju vezanje svobodne carine za kalcijev cijanamid.

Pogodba je parafirana dne 4. t. m. Sklepljena je za leto dni in se avtomatično podaljšuje od 3 do 5 mesecev.

Tako oficijelni komunik. Pričakujemo, da bodo v kratkem objavljene tudi vse nadaljne postavke, da bomo imeli točen pregled.

Konkurz. O imovini Josipa Bana, trgovca v St. Petru v Savinjski dolini, je razglašen konkurz. (Prvi zbor upnikov 28. sept., oglas. narok do 15. okt., narok 7. nov. 1925.)

Povišanje delniške glavnice. Dne 17. septembra t. l. se vrši I. redni občni zbor Jugoslovenske češke tvornice bombažnih tiskarin d. d. v Kranju; 4. točka dnevnega reda je predlog upravnega sveta za zvišanje delniške glavnice od 5 na 10 milijonov dinarjev, kar je ministrstvo trgovine in industrije že odobrilo.

Promet z žitom na ljubljanski borzi. V mesecu avgustu t. l. je bil promet s poljskimi pridelki na ljubljanski borzi sledeč (v oklepaju promet v juliju 1925): pšenica 6 in pol vagona (4 vagoni), koruza 32 vagonov (20 in pol vagona), oves 4 vagoni (—), otrobi 10 in pol vagona (pol vagona), laneno seme 3 in pol vagona (—), ječmen — (1 vagon), rž — (1 vagon), skupaj 56 in pol vagona (27 vagonov).

Nova tvornica svile. Iz Prage poročajo, da namerava neka čehoslovaška finančna skupina ustanoviti v Vojvodini novo tvornico svile s kapitalom 5—7 milijonov dinarjev. Dosedaj sta v Jugoslaviji 2 tvornici svile.

Lj. St. Kosier: Kreditni problem Srednje Evrope. Izšel je v nemškem jeziku referat »Das mitteleuropäische Kreditproblem« od Lj. St. Kosiera. Referat je imel Kosier kot delegat na srednjeevropski gospodarski konferenci na Dunaju dne 8. in 9. t. m. V referatu razpravlja o razlogih dragine kreditov, o vprašanju dolgo- in kratkoročnih kreditov in govori o sredstvih za porenitev kredita. Cena je knjižica 15 Din. Dobiva se pri upravi »Bankarska« v Zagrebu, Maravska 30 in v vseh večjih knjižarnah.

Borze.

Dne 9. septembra 1925.

DENAR.

Zagreb. Budimpešta 7.80—7.90, Berlin 1929—1939 (1931—1941), Italija 239.54—241.95 (224.10—223.50), London 271.46—273.46 (272—274), New York 55.78—56.38 (55.88—56.46), Pariz 264.80—269.80, Praga 165.40—167.40 (165.80—167.80), Dunaj 7.8675—7.9675 (7.885—7.985), Curih 10.81—10.89 (10.828—10.908), Amsterdam 22.65—22.85, Bruxelles 254—258.

Curih. Belgrad 9.2250 (9.225), Budimpešta 72.65 (72.60), Berlin 123.15 (123.30), Italija 21.75 (20.75), London 25.1050 (25.13), New York 517.80 (518.10), Pariz 24.85 (24.80), Praga 15.80 (15.85), Dunaj 73.05 (73.05), Amsterdam 208.80 (208.50), Bruxelles 23.05 (23.05), Madrid 73.75 (73.05).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.62, Kodanj 177.55, London 34.34, Milan 29.79, New York 707.85, Pariz 33.30, Varšava 124.50. Valute: dolarji 708.95, funti

TRI

Kako čisto
kako belo
kako lepo
kako duhteče
je perilo prano s

TRI

Zadostuje namočiti zvečer
umazano perilo v

TRI-raztopini

zjutraj se izkuha, z majhno
količino Zlatorog-terpen-
tin mila opere in izplakne.

Tri
za namakanje
Zlatorog-terpen-
tin mila za
pranje!

Tvornice Zlatorog

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski pisal Jules Verne. — Poslovenil A. B.

- Kje?
- V rogovili, pri moji veri.
- S čim?
- S suhljadjo, ki jo naklestimo na drevesu.
- Kako naj jo pa užgemo? je vprašal Glenarvan.

Naša kresilna goba je čisto premočena.

— Pa brez nje, je odgovoril Paganel. Nekaj suhega mahu, solnčni žarek, leča mojega daljnogleda, in videli boste, pri kakšnem ognju se bom grel. Kdo pojde v gozd po dračjo?

— Jaz, se je oglasil Robert.

S prijateljem Wilsonom sta izginila kot mlada mačka v notranjščino drevesa. Medtem ko sta bila odsotna, je Paganel nabral zadosti suhega mahu. Ujel je tudi solnčni žarek, kar ni bilo ravno težko, zakaj solnce je svetilo z vsem svojim sijajem. Potem je brez težave s pomočjo leče zažgal gorivo, ki so ga nagrmadili v rogovili; razume se, da so že preje zažgali drevo z mokrim listjem. Tako so dobili naravno ognjišče, kjer ni bilo nevarnosti za požar. Kmalu sta se vrnila Wilson in Robert z naročajem suhljadi, ki so jo naložili na mah. Da bi lažje naravnal plamen, se je Paganel namestil nad ognjiščem in po turško prekrižal svoje dolge noge. Nato je s svojim plaščem razpihal ogenj, da je bilo smešno videti dolgo postavbo, ki se je neprestano sklanjala in vzravnavala. Les se je vnel, in kmalu je zaplapolal lep plamen na novem ognjišču. Vsakdo se je po mili volji posušil. Plašči, ki so jih obesili na veje, so se majali in sušili v sapici. Nato so sedli za »mizo« in se pokrepčali. Seveda je bilo vse pičlo odmerjeno, ker je bilo treba misliti na jutrajšnji dan. Mogoče se ogromna kotanja ne bo spraznila tako hitro, kakor je upal Glenarvan, in za-

loga je bila dokaj majhna. Ombu nima nobenih sadežev, zato pa jim je mogel ponuditi veliko množino svežih jajc, po številnih gnezdih, ki so bila razvrščena po njegovih vejah. V skrajni sili bi prišli v poštev še njegovi pernatí gosti, tudi teh vrov niso smeli zanemarjati.

Ker je bilo torej treba računati z daljšim bivanjem na ombuju, je bilo treba misliti tudi na udobnejša stanovanja.

»Ker sta kuhinja in obednica v pritličju, je dejal Paganel, bomo spali v prvem nadstropju. Hiša je prostorna in najemalina ni predraga. Tudi nam ni treba imeti nobenih ozirov na sostanovalce. Tam gori vidim naravne zibelke, v katerih bomo spali kakor na najemnejših perncah tega sveta, če jih dobro pritrdimo. Nihesar se nam ni bati, sicer pa saj bomo na straži, in mislim, da nas je zadosti, da odbijemo napade indijanske mornarice ali divjih živali.

— Orožja nam manjka, je pripomnil Tom Austin.

— Tu so moji samokresi, je rekel Glenarvan.

— Tudi jaz jih imam s seboj, se je vmešal Robert.

— Kaj nam pomaga vse to, če nam pa gospod Paganel ne iznajde smodnika.

— Pustite raztresenost v miru, je dejal Mac Nabbs in privlekel na dan nepremočeno torbico s smodnikom.

— Odkod jo imate, major? je vprašal Paganel.

— Od Talkava. Mislim, da nam bo še prav prišla, zato mi jo je izročil, preden se je podal za Tavko.

— Dobri in velikodušni Indijane, je vzkliknil Glenarvan ves ganjen.

— Da, je pristavil Tom Austin. Če so vsi Patagonci pomerjeni po njem, tedaj vsa čast Patagoniji.

— Prosil bi, da ne pozabite konja, je rekel Paganel. To je del Patagonca. Povem vam, da ju bomo videli še oba, Talkava in Tavko.

— Kako daleč smo še od Atlantskega oceana? je vprašal major.

— Kakih štirideset milj največ, je odgovoril Paganel. In sedaj, prijatelji moji, ko je vsakemu dano na pristo voljo, da počne, kar se mu zljubi, vas zapuščam, pa brez zamere; tam gori si hočem poiskati opazovališča. S pomočjo daljnogleda bom takoj izvedel, kaj je po svetu novega in vam sporočil.

Pustili so torej učenjaka, ki se je vzpenjal po vejah in plezal kot verivera, dokler ni izginil za gostim zelenim zastorom. Tovariši so nato začeli pripravljati prenočišče in postelje. Delo ni bilo težavno in tudi ne dolgotrajno, saj ni bilo treba predstavljati pohištva in prekladati odeje. Čez malo časa so bili zopet zbrani pri ognjišču. Začeli so se razgovarjati, pa ne več o težavnem položaju, ki ga je bilo treba potrpežljivo prenašati. Govorili soraje o kapitanu Grantu. Če voda splahne, bo videl Duncan prej kakor v treh dneh svoje popotnike. Toda Harryja Granta in njegovih dveh mornarjev, ubogih ponesrečencev, ne bo z njimi. Kazalo je celo, da je po brezuspešnem in nepotrebnem potu preko južne Amerike vse upanje enkrat za vselej pokopano. Kje naj začno z novim iskanjem? Kako velika bo bolelost gospe Helene in Mary Grantove, ko izvesta, da jima prihodnost ne skriva nobenega upanja!

»Uboga sestra! je dejal Robert, za naju je vse izgubljeno!«

Glenarvan sedaj prvič ni mogel najti besedice tolažbe. Kakšno upanje bi mogel še pričarati otrokoma? Ali se ni s skrajno natančnostjo ravnal po navodilih listine?

»In vendar, je dejal, ta sedemintrideseti vzporodnik južne širine ne more biti številka tja v en dan! Naj se nanaša na kraj nesreče ali na kraj, kjer je Harry Grant vjetnik, na noben način ne more biti izmišljena ali samo domnevana. Videli smo jo na lastne oči.

— Vse res, blagorodje, je odgovoril Tom Austin. in vendar je bilo iskanje brezuspešno.

Priporočamo »Cirilovo« knjižnico v Mariboru: 8. zvezek: Orzuy Dušica. Roman. I. del. 16 Din. 9. zvezek: Conan Doyle. V libijski puščavi. Roman. 12 Din. 10. zvezek: Bennett. Živ pokopan. Povest. 8 Din. 11. zvezek: Camelli. Izpoved socialista (Od socialistične duhovnika). 16 Din. 12. zvezek: E. Lešnik. Sumi, šumi Drava. Črtice iz mariborske zgodovine. 5 Din. 14. zvezek: Ljubša. Slovenske gorice. 7 Din. KOL.

84.26, franc. frank 33.37, lira 29.95, dinar 12.61, češkoslovaške krome 20.05.
Praga. Devize: Lira 143.25, Zagreb 60.25, Pariz 158.825, London 163.70, Newyork 33.75.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 77 den., vojna odškodnina 300 den., zastavni listi 20—25, kom. zadolžnice 20—25, Celjska posoj. 201—204, Ljublj. kreditna 225—240, Merkantilna 100—102 (zaklj. 100), Prastediona 911 den., Kreditni zavod 175—185, Sirojne tovarne 80 den., Trbovlje 350 den., Vevče 120 den., Stavbna družba 165—180.

Zagreb. Hrv. esk. 126—129, Kreditna 125—180, Hipobanka 72—73.50, Jugobanka 107.50—108, Ljublj. kreditna 230, Prastediona 917—920, Slavenška 66, Srpska 132—133, Eksploatacija 52, Sečera na 500, Nibag 38, Gutmann 420—430, Slavski 160, Slavonija 50—51, Trbovlje 355—365, Vevče 120, 7% invest. posoj. 79—86, vojna odškodnina 208—308.

Dunaj. Živnostenska 78.4, Alpine 30.4500, Greinitz 14.1, Kranjska industrijska 38.4, Trbovlje 44.2, Hrv. esk. 16.3, Leykam 20.0, Jugobanka 13.5.

Sprejme se DEKLICA

14—15 let stara, v trgovino z mešanin blagom. Prednost imajo one krščanskih starišev-železnarjev. Vprašanja na upravnici lista pod 6079.

ELEKTROMONTER

z večletno prakso pri zgradbah sklopnih naprav, vodih visoke in nizke napetosti, postavljanju transformatorjev, montaži strojev in generatorjev, samostojna moč, se išče za takol.

AKVIZITER

za elektromaterial, dobro vpeljan in po Sloveniji znan, dobi takojšnje nameščenje. Ponudbe z referencami je poslati na upravo »Slovenca« pod številko 6083.

DVA UČENCA

iz boljše rodbine in z dobrimi šolskimi izpričevanji, starost 14 let, se sprejmeta v večjo trgovino z mešanin blagom in deželnimi pridelki na deželi. Ponudbe naj se pošiljajo na upravo lista pod šifro: »Učence« štev. 6076.

V pouk klavirja, teorije, francoščine in nemščine se sprejmejo učenci. — Naslov v upravi lista pod štev. 6096.

Primerne SLUŽBE

ali dela išče moški, trezen in zanesljiv. Nastop lahko takoj ali po dogovoru. Ponudbe se prost na upravo lista pod »Trezen« 6101.

Pletilko

sprejemem za vsa dela na stroj št. 8. Služba stalna, hrana in stanovanje v hiši. Naslov se izve v upravnici lista pod štev. 6095.

Mizar. vajenca

marijvega, krepkega in poštenih staršev, sprejme takoj mizar Jernej SITAR v Šmihelu pri Novem mestu.

Postrežnica

poštena, ki je že služila kot hišna, se sprejme pri majhni rodbini za čas od 7. do 16. ure proti dobri plači in hrani. Predstaviti se je v Ruhačevi ulici 14, I. nadst. (za Narod. domom). 6092

Učenka

se sprejme v trgovino z manufakturno s primerno šolsko izobrazbo. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod štev. 6071.

FRIZERKA!

dobro delavka, se išče! Nastopi lahko takoj ali po dogovoru. Zasluzek dober, cela oskrba v hiši. Potni trošek se vrne! Obrniti se je takoj na: »Salon Berić« SPLIT, Bosanska 10 (Dalmacija). 6039

Iščem učenko

poštenih staršev, 14 do 15 let staro, s primerno šol. izobrazbo in dobrimi spričevanji, ki bi imela veselje do trgovine, najraje z dežele. — Franc Pirković, trgov., meš. blaga, Ribnica — Dolenjsko.

Kuharica

snažna in poštena, z dobrimi izpričevanji, zmožna dobre kuhe in dela za boljšo hišo, se takoj sprejme; starost 20—35 let. — Naslov upravi lista pod štev. 5928.

Kravar.

Sprejme se na večjem posestvu blizu Ljubljane pošten, priden, zanesljiv, trezen in miren kravar, ki je že bil v enakih službi ter ima veselje do goveje živine. — Nastop službe takoj. Plača po dogovoru. — Dopise na upravo lista pod »Kravar« št. 6029.

Inserati v »Slovenca« imajo popoln uspeh. — Inserirajte v njem!

Avstr. tvornice za dušik 18.0, Gutmann 60.0, Mundus 13.5, Slavonija 65.

BLAGO.

Ljubljana Les: Testoni, monte, fco Postojna 550 den., madrieri, 75/220, od 4—8 m. l., II., III., fco meja 575 den., deske, pod mero, 25 in 30 mm, od 10 cm naprej, feg meja 500 den., bukova drva, 1 m d., suha, fco meja 8 vag. 22.50, 22.50, zaklj. 22.50, bukovo ogije, praška, fco Borovnica 1 vag. 20, 20, zaklj. 20. Žito in poljski pridelki: Pšenica potiska, 77/78 kg, fco bč. postaja 2 vag. 250, 250, zaklj. 250, pšenica domača, fco Ljubljana 250 den., koruza slavonska, par. Ljubljana 220 bl., koruza slavonska, fco Postojna trs. 1 vag. 224, 224, zaklj. 224, oves slavonski, par. Ljubljana 180 bl., krompir beli, fco nakl. postaja 65 zaklj., krompir rožnati, fco nakl. postaja 59 bl., laneno seme la, fco Ljubljana 540 den., kostanj la, fco slavonska postaja 255 bl. Eksekutivna prodaja: Koruza, par. Boh. Bistrica, plač po prevzemu 1 vag. 220, 220, zaklj. 220.

Knjige in revije.

»Crna knjiga.« Za rusko je izšla francoska izdaja »Crne knjige« A. Valentinova, ki vsebuje pretresljive podatke o preganjanju pravoslavne cerkve na Ruskem. Kardinal Mercier je napisal za francosko izdajo obsežen, dragocen uvod, ki poziva vse katolike na boj s protiverskimi nauki III. internacionale, katere ogroža ves krščanski svet.

»Odločbe kasacijskega sodišča.« Prejeli smo prve zvezke teh odločb, ki jih urejujejo gg. Ljubo Milanović, predsedstveni tajnik in Vinko Strasser, svetniški tajnik Stola sedmorice v Zagrebu. Potreba sistematičnega publiciranja kasacijskih razsodb se je občutila zlasti pri nas, ker imamo navzlic državnemu edinstvu na teritoriju naše države še več pravnih področij s posebnimi zakoni in dosledno s posebnimi tradicijami ter pojmovanji, in je tu medsebojno spoznavanje neprecenljive vrednosti za naš napredek. Iz predgovora razberemo, da je namera urednikov, da publicirajo odločbe kasacijskega sodišča v smislu člena 110 ustave: da bodo do ureditve tega kasacijskega sodišča izdajali važnejše odločbe iz preteklih let, po-

čenši od leta 1920, da bodo donášali razven odločb stola sedmorice odd. A in B v Zagrebu tudi one kasacijskega sodišča v Belgradu, vrhovnega sodišča v Sarajevu, velikega sodišča v Podgorici in oddelka kasacijskega sodišča v Novem Sadu. Odločbe kasacijskega sodišča izhajajo koncem vsakega meseca v dveh zvezkih: en zvezek o civilnih stvarih, a drugi o kazenskih in disciplinarnih stvarih. Odločbe enega leta bodo tvorile eno knjigo, ki bo oskrbljena z indeksi. Polletno predplačilo na oba zvezka znaša Din 50, a mesečno Din 10. Dopisi in denar se pošiljajo na izdajatelja: Konzorci »Themis«, Zagreb, Opatička ulica 13.

Poizvedovanja.

Náša se je dne 31. avgusta 1925 v vlaku, ki odhaja iz Bistrice ob Boh. jezeru ob 17.40 do Jesenice usnjata denarnica z mešano vsoto v dinarjih in lirah. Kdor jo je izgubil, naj se obrne do Miha. Jersasa v Soteski, pošta Boh. Bela.

V cerkvi sv. Petra se je na praznik našel dežnik. Kdor ga je pozabil, naj se oglasi v Zalokarjevi ulici št. 16/1.

Zahvala.

Podpisana se najostreje zahvaljujem g. FRANU ZADNIKARJU, uslužbenec Narodne tiskarne, ki je našel in mi izročil mojo zgubljeno damsko veržico.

Ljubljana, 9. septembra 1925.

Ivana Petač.

Fižol, lečo in suhe gobe
kupi SEVER in KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Največja zaloga in najcenejši: DVOKOLESA, motorji, otroški vozički, šivali, stroji ter pneumatika. Ceniki franco. prodaja na obroke. — »TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 5546

Stroj, miz. delavnica
v bližini Ljubljane, se pod ugodnimi plačilnimi pogoji odda v najem oz. se proda. — Poizve se pri Aloma Company, Ljublj., Kongresni trg 3.

Zimnice
modroce, posteljne mreže, železne postelje (zložljive), otomane, divane in druge tapetniške izdelke, dobite najceneje pri RUDOLFU RADOVANU, tapetniku — Krekov trg št. 7 (poleg Mestnega doma). 5732

Iščem zastopstvo prvovrstne tovarne klobas in suhe mesnine

ki izdeluje kranjske klobase. Prijazne ponudbe na Wurst- & Selchwaren-Vertriebsbüro Josef Ammerstorfer, Innsbruck, Schöpstr. 19 (Tirol)

IVAN BOGATAJ
konces. elektrotehnično podjetje, LJUBLJANA — Kongresni trg št. 19

(Poleg nunske cerkve) Telefon št. 4
NAPELJAVA električne razsvetljave, gradnja telefonskih central, hišnih telefonov in zvoncev. TRGOVINA IN ZALOGA: instalacijski material, motorji, telefonski aparati, moderni le-stenci in svetilke lastnega izdelka. — Radio-aparati in posamezni deli. 5254

Renault-automobili danes neprekosljivi
za auto-takse
potnike, zdravnike in kot osebni, tovorni in autobus vozovi
ker so najsolidnejši, najtrpežnejši in najcenejši pri uporabi
Zastopstvo za Slovenijo
A. LAMPRET, Ljubljana, Krekov trg št. 10

80 komad. la hrastovih sodov

200—380 litrov v brezhibnem stanju, deloma enkrat, deloma dvakrat rabljeni, SE ODDAJO po zelo nizki ceni. Vpraša in ogleda se lahko pri tvrdki

»ALKO«, veletrgovina žganja
družba z o. z. — LJUBLJANA — Kolizej.

Zahvala.
Ker nam je ob težki in prerani izgubi naše preljube soproge, matere, sestre, tete in sva-kinje, gospe
Ane Gajšek
vdovlj, TANIČ roj. POPMAJER
posestnice itd.

došlo toliko tolažilno izrečenih sožalij, da nam ni mogoče zahvaliti se vsakemu posamezniku, bodi tem potom izrečena prav srčna zahvala vsem, ki so blago pokojnico vedno obiskovali ob času njene mučne in dolgotrajne bolezni ter vsem onim, ki so jo spemili na nje zadnji poti.
Izrečno bodi izrečena iskrena zahvala č. duhovščini, zlasti g. duh. svetn. profesorju I. Vrežetu iz Maribora, g. zdravniku dr. V. Lorigerju, vsem gg. državnim in zasebnim uradnikom, slavnemu gasilnemu društvu, gg. pevcem ter ne v zadnji vrsti vsem darovalcem prekrasne cvetje.

Šmarje pri Jelšah, dne 6. septembra 1925.

ZALUJOČI OSTALI.

MEBLOVANA SOBICA

se odda solidnemu gospodu. Naslov v upravi pod: 6093.

FRANCOŠČINO in nemščino

poučuje dipl. učiteljica. Prijava na upravo lista pod šifro: »Bouvard« 6097.

GIMNAZIJ. ABITURIENT,

odslužil vojsko, išče primerne službe. — Franc Zupan, Bohinjska Bela št. 15.

Dijaškim roditeljem.

zasebnim in redovnim dijakom srednjih šol.

Profesorji zasebne gimnazije »Hajdukovič« pričenjajo z delom za sprejem učencev — učenec iz vseh predmetov za vse razrede gimnazije.

Vpisovanje za jesenski tečaj, t. j. za učence (učenke), koji žele polagati izpite v mesecu januarju ali v mesecu jun ju pričelo se je in traja do 28. septembra, kadar se pričenejo predavanja. Na tej šoli obstoje ti-le tečajji:

1. Za privatne učence-ke, ki nameravajo privatnim potom završiti en ali več razredov in s tem nadomestiti izgubljena leta.

2. Zasebni učenci, ki so v državni ali kakih drugi službi ter jim zbog nezadostnih šolskih študij ni zagotovljena eksistenca, morejo kot privatni učenci v enem tečaju (4—5 mesecev) dovršiti nekaj gimnaz. razredov.

3. Za privatne učence, ki so iz kakšega razloga ostali brez šole, pa jim je potrebna.

4. Redni učenci, ki so zbog slabih ocen ali kakih drugih razlogov izgubili kako šolsko leto, morejo na tej šoli v kratkem času vse nadomestiti.

5. Redni učenci iz drugih strokov. šol morejo preko te šole preiti v gimnazijo in isto dovršiti.

6. Vsi učenci, rokodelci, uradniki in ostali, ki iz kakšega razloga žele imeti gimnazijo, jo morejo preko te šole za ršiti v kratki dobi.

Vsi učenci-ke te šole položijo koncem tečaja izpit pred komisijo državnih profesorjev, izpričevalo o dovršenem razredu pa dobe iz državne gimnazije, ki ima enako vrednost, kot bi bil učenec reden gojenec drž. gimnazije.

Angažovani so sami strokovni profesorji in sicer na spretnosti in je vsakemu marijvegu učenku uspeh zagotovljen. Uredba je poznano najboljša. Pogoji zelo ugodni. — Za preskrbitev stanovanja (z ali brez hrane) za učence iz dežele, (ki sami tega ne morejo preskrbeti), poskrbi uprava.

Poerobna pojasnila daje in vpis izvrši vsak dan

D. Popović,

Mutapova ulica št. 34 (Čubura), BEOGRAD, Telefon št. 16—63.

Razpis.

Mestni magistrat ljubljanski razpisuje oddajo

zidarskih in težaških del

v mestni klavnici, in sicer:

Preuredbo prašičje in velike klavnice z vsemi prizidki, napravo konjske klavnice, nove kutelije, predhladilnice, hladilnice, strojarne, kotlarne itd.

Vse potrebne podatke je dobiti proti povrnitvi nabavnih stroškov od dne 9. septembra 1925 dalje med uradnimi urami v mestnem gradbenem uradu, Lingarjeva ulica št. 1./III. levo.

Ponudbe je vložiti najkasneje dne 22. septembra t. l. do 12. ure v mestnem gradbenem uradu.

V Ljubljani, dne 5. septembra 1925.

Mestni magistrat ljubljanski.

Podpisana tvrdka javlja tužno vest, da je njen nameščenec, gospod

Leopold Breznik

montažni nadzornik

v vestnem izvrševanju svoje težke službe, dne 6. t. m. v Ptuju nenadoma preminul.

Svojemu sodelavcu prijazen spomin!

„Transformator“, d. z o. z., Ljubljana